

TÚZOLTÁS-TAKTIKAI SZABÁLYZAT

Tartalomjegyzék:

I. Fejezet. Értelmező rendelkezések	3.
II. Fejezet. Általános előírások.....	7.
III. Fejezet. Talajszint alatti építmények, helyiségek, közművek, közműalagutak tüzeinek oltása.....	12.
Talajszint alatti építmények, helyiségek	12.
Közművek, közműalagutak	14.
IV. Fejezet. Középmagas és magas épületek tüzeinek oltása	16.
V. Fejezet. Csarnok jellegű építmények tüzeinek oltása.....	18.
VI. Fejezet. Büntetés-végrehajtási intézetek tüzeinek oltása	21.
VII. Fejezet. Villamos hálózatok, berendezések tüzeinek oltása	23.
Tűzoltás kisméretű berendezéseken.....	23.
Tűzoltás közép- és nagyfeszültségű berendezéseken.....	23.
Napelemes villamosenergia-termelő berendezések és környezetük tüzeinek oltása	24.
VIII. Fejezet. Közlekedési eszközökben keletkező tüzek beavatkozási szabályai	26.
A közúti járművek.....	26.
Kötőpályás járművek	28.
Hibrid járművek tüzeinek oltása	29.
Légijárművek tüzeinek oltása	30.
Hajótüzek oltása.....	34.
IX. Fejezet. Gázt szállító járművek, gázvezetékek, gáztartályok és gázpalackok tüzeinek oltása	38.
Gázt szállító vezetékek tüzeinek oltása.....	39.
Gázt tároló tartályok gázömléseinek elhárítása, tüzeinek oltása.....	40.
Gázpalackok tüzeinek oltása.....	40.
Közúti és vasúti gázszállítványok sérülése, tüzeinek oltása	41.

X. Fejezet. Éghető folyadékot tároló tartályok és felfogó tereik tüzeinek oltása.....	42.
XI. Fejezet. Olaj- és gázkutak tüzeinek oltása	47.
XII. Fejezet. Erdők és tőzegterületek tüzeinek oltása	49.
XIII. Fejezet. Tűzoltás veszélyes anyag jelenlétében	52.
XIV. Fejezet. Sugárveszélyes területen keletkezett tüzek oltása	55.
XV. Fejezet. Nukleáris létesítmények, atomerőművek, kutatóreaktorok, kiégett nukleáris fűtőelemek átmeneti tárolóinak beavatkozással kapcsolatos követelményei.....	61.

I. fejezet Értelmező rendelkezések

E szabályzat alkalmazásában:

1. **csapat védőeszköz:** a tűzoltóságok által használt, BM OKF engedéllyel rendelkező, rendszeresített egyéni védőeszköz kategóriába nem tartozó védőfelszerelés;
2. **taktika:** a tűzoltás, műszaki mentés azon útjai, eszközei és formái, amelyek az adott pillanatban a leginkább megfelelnek a konkrét helyzetnek, valamint a leghatékonyabban és legcélravezetőbben biztosítják a tűzoltási, műszaki mentési feladatok elvégzését;
3. **káreset:** a tüzeset és a műszaki mentés gyűjtőfogalma;
4. **kárhely:** a tűzoltói beavatkozás során érintett terület, melynek határát az irányításért felelős személy (a tűzoltásvezető) jelöli ki;
5. **közlekedési baleset:** a közúti, kötöttpályás, vízi és légi közlekedés forgalmi hálózatában, útvonalán bekövetkezett esemény (eseménysor), amely veszélyezteti az élet-, testi épség- és vagyonbiztonságot, vagy ennek következtében haláleset, személyi sérülés történt vagy anyagi kár keletkezett;
6. **egyéni védőeszköz:** a tűzoltóságok által használt, BM OKF engedéllyel rendelkező, rendszeresített, személyi használatra kiadott védőfelszerelés, amelynek funkciója, hogy a használóját egy vagy több egyszerre ható kockázat ellen megvédje;
7. **szer:** a tűzoltóság olyan készletben tartott gépjárműve, amely a beépített és málházott szakfelszerelésekkel, oltó és segédanyagokkal együtt áll rendelkezésre a tűzoltási és műszaki mentési feladatok végrehajtására;
8. **riasztható szer:** a tűzoltóságok készletben tartandó szerállományból az adott szolgálati napon tűzoltásra és műszaki mentésre igénybe vehető gépjármű, melyre az előírt létszám biztosítva van;
9. **talajszint alatti építmény, pince:** az a helyiség, melynek padlóvonala a csatlakozó terepszint alatt van, megközelítése az adott épület földszintjéről, vagy a felszínről lefelé vezető lépcsőn vagy rámpán esetleg egyéb módon pl. felvonóval történik;
10. **közműalagutak:** a közműalagút olyan járható, általában a rendezett térszín alatt elhelyezkedő építmény, mely többféle közmű vagy vezeték elhelyezésére alkalmas, és amelyben a vezetékek építése, karbantartása, cseréje a többi vezeték zavartalan üzemelése közben a térszín zavarása nélkül végezhető;
11. **közművek:** közműveknek nevezzük azokat a központi berendezésekkel rendelkező elosztó, illetve gyűjtő vezetékrendszereket és az ezzel kapcsolatos létesítményeket, amelyek a fogyasztók vízellátásával, szennyvízelvezetésével, villamos energia ellátásával, hő- és gázenergia ellátásával és a távközléssel járó időszakos vagy folyamatos igényeit elégíti ki;
12. **építménykár:** építményben (épületben vagy műtárgyban) bekövetkezett olyan káros elváltozás, amely halálos vagy súlyos sérüléssel járó balesetet okozott, illetőleg veszélyezteti az élet- és vagyonbiztonságot;
13. **veszélyes anyagok:** a külön jogszabályban meghatározott anyagok, melyek-hatásukat kifejtve- halált, egészségkárosodást okoznak, vagy a környezetet és az anyagi javakat jelentősen károsítják;
14. **veszélyes áruk:** olyan anyagok és tárgyak, amelyek szállítását külön jogszabály (ADR/RID/ADN/ICAO) tiltja, vagy csak feltételekkel engedi meg;
15. **jármű:** járműnek nevezünk minden olyan eszközt, amely a közlekedésben részt vesz, emberi erőttől független hatások következtében helyváltoztatásra képes irányítható és szabályozható módon;

16. **hibrid hajtású jármű:** olyan jármű, amelyben a hagyományos belsőégésű motor mellett található egy elektromos motor is, valamint a hajtáshoz nélkülözhetetlen akkumulátor telep;
17. **légijármű:** bármely szerkezet, amelynek légkörben maradása a levegővel való olyan kölcsönhatásból ered, amely más, mint a földfelszínre ható légerők hatása (kivéve a repülőgép modellek);
18. **radioaktív anyag:** a természetben előforduló vagy mesterségesen előállított bármely anyag, amelynek egy vagy több összetevője ionizáló sugárzást bocsát ki, valamint ilyen anyagot tartalmazó készítmény;
19. **nukleáris anyag:** a radioaktív anyagok közül mindazok, amelyek önfenntartó nukleáris láncreakcióra képesek, vagy képessé tehetők, továbbá ezek vegyületei, vagy az elemet, illetőleg vegyületét tartalmazó anyag, különösen az urán, a tórium, a plutónium és bármilyen anyag, amely az előbbieket közül egyet vagy többet tartalmaz, a bányászat, illetőleg az ércfeldolgozás körébe tartozó ércek és érchulladékok kivételével;
20. **sugárforrás:** minden olyan radioaktív anyag, készülék vagy berendezés, amely ionizáló sugárzás kibocsátására szolgál;
21. **szennyező anyagok:** a radioaktív anyag füst, por, aerosol vagy folyékony halmazállapotban megjelenő formái, amelyek személyekkel vagy tárgyakkal való érintkezés során azok elszennyeződését okozhatják;
22. **radiológiai veszélyhelyzet:** radioaktív anyagot tartalmazó létesítményben vagy radioaktív anyaggal végzett tevékenység következtében kialakuló nukleáris veszélyhelyzet;
23. **nukleáris veszélyhelyzet:** rendkívüli esemény következtében előálló állapot, amelyben a lakosságot érintő következmények elhárítása vagy enyhítése érdekében intézkedésekre van, vagy lehet szükség. A nukleáris veszélyhelyzet a lehetséges nukleáris létesítményi nukleáris veszélyhelyzetek és a radiológiai veszélyhelyzetek együttes gyűjtő elnevezése;
24. **radiológiai káresemény:** sugárforrás ellenőrizetlenné válása következtében fellépő nukleáris veszélyhelyzet, amely a lakosság, illetve dolgozók nem tervezett és ellenőrizetlen besugárzásához vezethet (nem tartozik ide a nukleáris anyag vagy létesítmény balesete következtében létrejövő ellenőrizetlen sugárforrás);
25. **determinisztikus hatás:** olyan sugárhatás, amelynek dózisküszöb-értéke van, amely felett a hatás súlyossága a dózissal növekedik. Ha az emberi szervezetet egy bizonyos küszöbdózisnál nagyobb dózis éri, rövid idő után megjelennek az ún. sugárbetegség tünetei, melynek súlyossága a besugárzás mértékétől függ. A sugárbetegség kezdeti tünetei általában: égési sérülésekhez hasonló sebek, hányás, hasmenés, láz;
26. **sztochasztikus hatás:** olyan sugárhatás, amelynek nincs küszöbdózisa, előfordulási valószínűsége arányos a dózissal, súlyossága azonban független attól. Jellemzője, hogy csak évekkel, vagy akár nemzedékekkel később jelentkeznek. Ide tartoznak a sugárzás által kiváltott rákos megbetegedések, és a mutációk hatásaként jelentkező genetikai hatás;
27. **tűzoltó laktanya:** a tűzoltóság elhelyezésére és a szolgálat ellátására szolgáló, vagy bizonyos feladatok végrehajtásának vonatkozásában a tűzoltóság használatába adott ingatlan, létesítmény területe;
28. **szakasz:** a tűzoltás és műszaki mentés szervezetének azon része, amelyet az azonos vagy szorosan kapcsolódó taktikai feladatokat végrehajtó rajokból szerveznek és a szakaszparancsnok irányítja;
29. **raj:** a tűzoltás és műszaki mentés szervezetének taktikai része, amely a rendelkezésre álló eszközeivel önálló beavatkozásra képes, létszáma 1+5 fő;

30. **csökkentett raj:** a tűzoltás és műszaki mentés szervezetének olyan taktikai része, amely a rendelkezésre álló eszközeivel önálló beavatkozásra képes, létszáma 1+4 fő;
31. **félraj:** a tűzoltás és műszaki mentés szervezetének olyan taktikai része, amely a rendelkezésre álló eszközeivel önálló beavatkozásra képes, létszáma 1+3 fő;
32. **kezelő:** a különleges szer kezelésére képesítéssel rendelkező személy;
33. **napi szolgálati létszám:** a tűzoltóságon készenléti jellegű szolgálatot teljesítő állomány azon része, akik az adott szolgálati napon a riasztható szerekre és a híradó ügyeleti feladatkörbe be vannak osztva;
34. **rendszeresített létszám:** a tűzoltóság hatályos szervezési állománytáblázatában meghatározott készenléti jellegű szolgálat ellátására tervezett állomány azon része, mely feladatait egyazon szolgálati csoportban látja el. A szolgálati csoportok létszámát az állományilletékes parancsnok úgy határozza meg, hogy a 24 órás váltásos szolgálatellátás módjából adódóan a szolgálati csoportokba beosztott létszám összege legalább azonos legyen a jogszabályban készenléti szolgálat ellátására meghatározott létszámmal;
35. **készenléti létszám:** az adott szolgálati csoportban a rendszeresített létszámból ténylegesen meglévő létszám;
36. **szolgálati létszám:** a napi szolgálati létszám és az engedéllyel (egyéb szolgálati feladattal összefüggő okból) szolgálatban lévő állomány együttes létszáma;
37. **párhuzamosítás:** a szolgálatszervezés azon módja, amikor a riasztható szerek meghatározott csoportjának igénybevétele a napi szolgálati létszámból úgy biztosított, hogy egy vagy több személy több szer kezelésére kap beosztást;
38. **vezényelt:** azon személy, aki az adott szolgálati csoport készenléti létszámából – vezénylési parancs vagy a Szolgálati Naplóban rögzített napi parancs alapján – az állandó szolgálati helyén (különösen iskolán, laktanyán) kívül lát el szolgálati feladatot. Amennyiben a vezénylés egységen belül, de másik szolgálati csoportba történik, akkor azt a Szolgálati Napló szolgálat átadás-átvételnél a “szolgálatszervezésben bekövetkezett változások” rovatban kell rögzíteni;
39. **kiküldetésen lévő:** azon személy, aki a szolgálati létszámból az állomáshelyen kívül lát el szolgálatot vagy azzal összefüggő tevékenységet;
40. **mentési csoport:** a mentésvezető által élet, állat, vagy tárgy mentési feladatok végrehajtására kijelölt tűzoltókból álló csoport, melynek létszáma legalább 2 fő;
41. **életmentés:** a közvetett vagy a közvetlen életveszélyben lévő személyek veszélyeztetett helyről történő mentése;
42. **külső felderítés:** az épületbe történő behatolási pontok és az épület körüli veszélyek felderítése;
43. **kárelhárítás:** mindazon műszaki és nem műszaki feladatok összessége, melyek magukba foglalják a természeti csapás, baleset, káreset, rendellenes technológiai folyamat műszaki meghibásodás, veszélyes anyag szabadba jutása vagy egyéb cselekmény által előidézett veszélyhelyzet során az emberélet, a testi épség és az anyagi javak védelme érdekében végzett műszaki beavatkozó tevékenységeket, melyek az alábbiak:
- műszaki felderítés, megközelítési útvonalak megállapítása,
  - tűzoltás, emberek kimentése,
  - mentőerők által használt utak-átjárók hidak megnyitása, biztosítása, ideiglenes létesítése,
  - beomlott pincék, egyéb helyiségek, életvédelmi létesítmények, felnyitása, feltárása, a sérültek felkutatása a romok alatt, kimentésük;
  - árvizeknél, áradásoknál vízi mentési feladatok (fuldoklók kimentése);
  - szükség esetén karantén létrehozás, kárterület körülkerítése,

- közművekhez kapcsolódó azonnali munkák elvégzése (sérült közművek felderítése, elzárás – kizárás; ideiglenes közműellátás kiépítése)
  - omlásveszélyes szerkezetek felülvizsgálata, megtámasztás, leomlasztás, bontás;
  - nem műszaki jellegű feladatként az emberélet, a testi épség és az anyagi javak védelme érdekében végzett egészségügyi, járványügyi, élelmezési, humán-ellátási feladatok, melyek a kimenekített lakosságra, illetve a mentőerőre irányulnak,
44. **névleges feszültség:** az a feszültség, amellyel a hálózatot megjelölik vagy azonosítják és amelyre az egyes üzemi jellemzők vonatkoznak;
45. **kisfeszültség** (MSZ 1:2002 2.9 pont szerint): az a feszültség, amelynek névleges értéke legfeljebb 1 kV váltakozó feszültség vagy 1,5 kV egyenfeszültség;
46. **középfeszültség** (MSZ 1:2002 2.10 pont szerint): az a váltakozó feszültség, amelynek névleges értéke 1 kV-nál nagyobb és legfeljebb 35 kV;
47. **nagyfeszültség** (MSZ 1:2002 2.11 pont szerint): az a váltakozó feszültség, amelynek névleges értéke 35 kV-nál nagyobb;
- Megjegyzés: A magyarországi közcélú villamos hálózatok járatos névleges feszültségei:
- Kisfeszültség: 400/230 V váltakozó és 220 V egyenfeszültség
  - Középfeszültség: 11, 15, 18, 22, 30, 35 kV
  - Nagyfeszültség: 132 (korábban 120), 220, 400, 750 kV
48. **feszültség alatti állapot:**
- Fizikailag: az üzemi villamos-berendezésnek az az állapota, amikor a villamos energia tápforrásával (-forrásaival) vezetői kapcsolatban áll, vagy feszültség alatti üzemi villamos berendezéssel induktív vagy kapacitív csatolásban van, és rajta a földhöz képest villamos feszültség mérhető.
  - Jogilag: az üzemi villamos-berendezésnek az az állapota, amikor nem teljesülnek rajta maradéktalanul a feszültségmentesítés szabványos feltételei.
49. **feszültség nélküli állapot:** az üzemi villamos berendezésnek az az állapota, amikor vezetői kapcsolata minden villamosenergia-tápforrással meg van szakítva, következésképp nem áll az üzemi feszültséghez hasonló értékű földhöz képesti villamos feszültség alatt, de nem teljesülnek rajta maradéktalanul a feszültségmentesítés szabványos feltételei;
50. **feszültségmentes állapot:**
- Fizikailag: az üzemi villamos berendezésnek az az állapota, amikor a földhöz képesti villamos feszültsége nulla vagy közel nulla.
  - Jogilag: az üzemi villamos berendezésnek az az állapota, amikor vezetői kapcsolata minden villamosenergia-tápforrással meg van szakítva, és maradéktalanul teljesülnek rajta a feszültségmentesítés szabványos feltételei.
51. **a feszültségmentesítés sorrendje:**
- kikapcsolás, leválasztás minden energia-betáplálási irányból,
  - visszakapcsolás/visszakapcsolódás megakadályozása,
  - feszültségkémlélés (a feszültség nélküli állapot meglétének ellenőrzése),
  - földelés, rövidre zárás,
  - elhatárolás a szomszédos, feszültség alatt álló berendezésektől, részekről;
52. **a feszültség alá helyezés szabványos sorrendje:**
- a szomszédos, feszültség alatt álló részekről való elhatárolás megszüntetése, a rövidre zárás, majd a földelés eltávolítása,
  - kapcsolókészülékek működtethetőségének visszaállítása,
  - árampálya kijelölése,
  - a villamos berendezés feszültség, majd áram alá helyezése a megfelelő kapcsolókészülékek bekapcsolásával.

II. fejezet

1. Általános előírások

1.1.A tűzoltás, műszaki mentés vezetésre jogosultak köre

1.1.1 A hivatásos tűzoltóságoknál a tűzoltás, műszaki mentés vezetését az alábbi szolgálati beosztást ellátó személyek láthatják el:

- a) szerparancsnok;
- b) rajparancsnok;
- c) szolgálatparancsnok;
- d) tűzoltóparancsnok;
- e) a tűzoltóparancsnok által a tűzoltóság állományából megbízott olyan személy, aki tűzoltó szakképesítéssel, legalább szakmunkás bizonyítvánnyal és minimum 5 éves tűzoltási, műszaki mentési gyakorlattal rendelkezik.

1.1.2 A katasztrófavédelmi kirendeltségeknél:

- a) katasztrófavédelmi kirendeltség vezetője által az állományból megbízott személyek, akik felsőfokú tűzoltó szakképesítéssel és minimum 5 éves tűzoltási, műszaki mentési gyakorlattal rendelkeznek;
- b) katasztrófavédelmi kirendeltség vezetője.

1.1.3. A katasztrófavédelmi igazgatóságoknál:

- a) a katasztrófavédelmi műveleti szolgálat (a továbbiakban: KMSZ) szolgálatban lévő tiszti állománya;
- b) a tűzoltósági főfelügyelő;
- c) az igazgató által az állományból megbízott személy, aki felsőfokú tűzoltó szakképesítéssel és minimum 5 éves tűzoltási, műszaki mentési gyakorlattal rendelkezik;
- d) igazgató.

1.1.4. A BM OKF-nél:

- a) a főigazgató által az állományból megbízott személy, aki felsőfokú tűzoltó szakképesítéssel és minimum 5 éves tűzoltási, műszaki mentési gyakorlattal rendelkezik;
- b) a főigazgató.

1.2. A kivonulás rendje a hivatásos katasztrófavédelmi szerveknél:

1.2.1. Az I-es riasztási fokozat elrendelésekor:

- a) a szerparancsnok;
  - b) a rajparancsnok vagy;
  - c) a szolgálatparancsnok;
- valamint az eset jellegének megfelelő, rendelkezésre álló készenléti szer köteles vonulni.

1.2.2. A II-es és III-as riasztási fokozat elrendelésekor az 1.2.1. pontban felsorolt személyeken és a hozzájuk tartozó eszközökön kívül a KI KMSZ-e, valamint a hivatásos tűzoltóság parancsnoka, vagy akadályoztatása esetén az általa megbízott tűzoltás vezetésére jogosult személy, vagy a katasztrófavédelmi kirendeltség vezetője, akadályoztatása esetén az általa megbízott a kirendeltség állományába tartozó tűzoltás vezetésére jogosult személy köteles vonulni.

1.2.3. IV-es riasztási fokozat elrendelésekor az 1.2.2. pontban meghatározott személyeken felül az illetékességi terület szerinti KI tűzoltósági főfelügyelője, akadályoztatása esetén az ügyrendben meghatározott tűzoltás vezetésre jogosult helyettese köteles vonulni.

1.2.4. V-ös riasztási fokozat elrendelésekor az 1.2.3. pontban meghatározott személyeken felül az illetékességi terület szerinti KI igazgatója, akadályoztatása esetén az ügyrendben meghatározott tűzoltás vezetésre jogosult helyettese, valamint a BM OKF személyi állományából a főigazgató utasítására az általa megbízott tűzoltás vezetésére jogosult személy köteles vonulni.

1.3. A tűzoltás vezetésének átadása-átvétele:

1.3.1. A tűzoltás vezetésének átadás-átvételi sorrendisége az alábbi:

- a) nem főfoglalkozású létesítményi tűzoltóságtól a vezetést átveheti az önkormányzati tűzoltóság (a továbbiakban: ÖTP), az ÖTP-től a vezetést köteles átvenni a hivatásos tűzoltóság (a továbbiakban: HTP), kivéve abban az esetben, amennyiben a HTP helyszínre érkező állományában nincs tűzoltásvezetésre jogosult személy, a HTP-től a vezetést átveheti az illetékességi terület szerinti Katasztrófavédelmi Kirendeltség (a továbbiakban KvK), a KvK-tól a vezetést átveheti az illetékességi terület szerinti KI, a KI-től a vezetést átveheti a BM OKF;
- b) főfoglalkozású létesítményi tűzoltóságtól a vezetést átveheti a HTP, a HTP-től a KvK, a KvK-tól az illetékességi terület szerinti KI, a KI-től a BM OKF;
- c) beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesülettől a vezetést köteles átvenni az ÖTP, vagy a HTP, az ÖTP-től a vezetést köteles átvenni a HTP, kivéve abban az esetben, amennyiben a HTP helyszínre érkező állományában nincs tűzoltásvezetésre jogosult személy, a HTP-től a vezetést átveheti KvK, a KvK-tól a vezetést átveheti az illetékességi terület szerinti KI, a KI-től a vezetést átveheti a BM OKF.

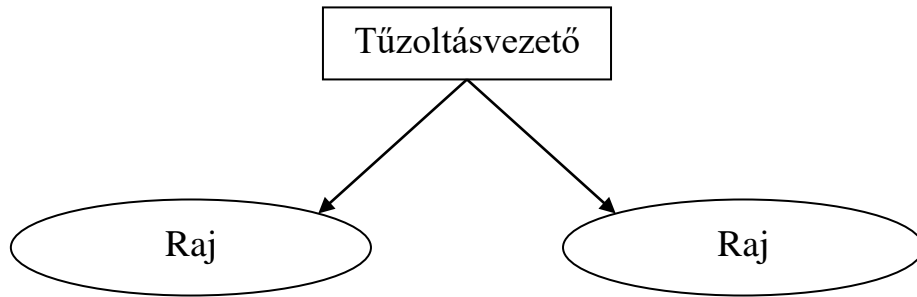
1.3.2. Az átadás-átvétel sorrendje az egyes szerveken belül az 1.1. pont és annak alpontjaiban felsorolt beosztások sorrendje szerint történik.

1.4. A tűzoltás, műszaki mentés irányítása

1.4.1. A tűzoltásban résztvevők vezetésére, irányítására az R. 7. §-ában foglalt módokat kell alkalmazni:

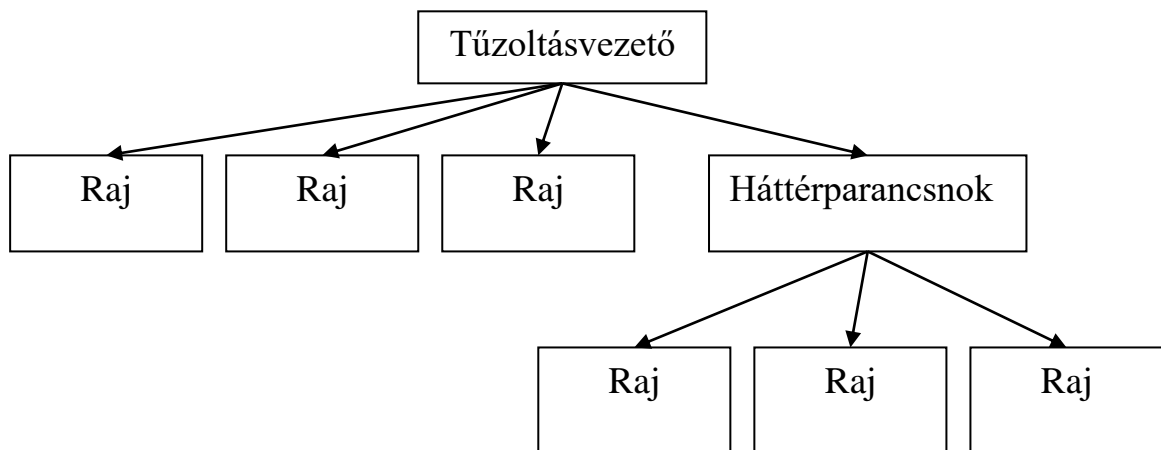
a) Alapirányítás

Amennyiben a beavatkozó tűzoltó erőket a tűzoltásvezető egyedül irányítja.

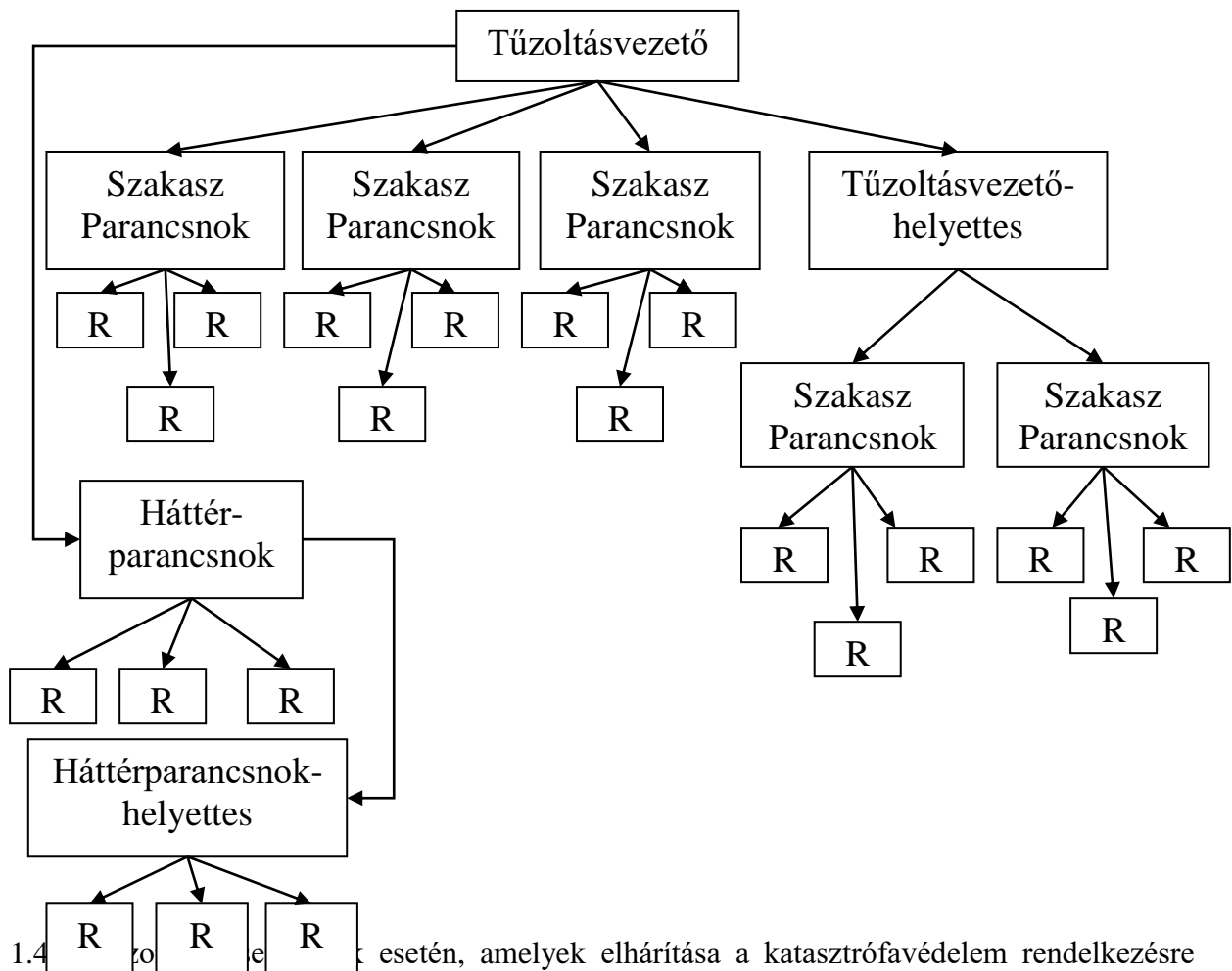
b) Csoportirányítás

Amennyiben a tűzoltást végzőket és az azok működését segítőket csak megosztva lehet irányítani.

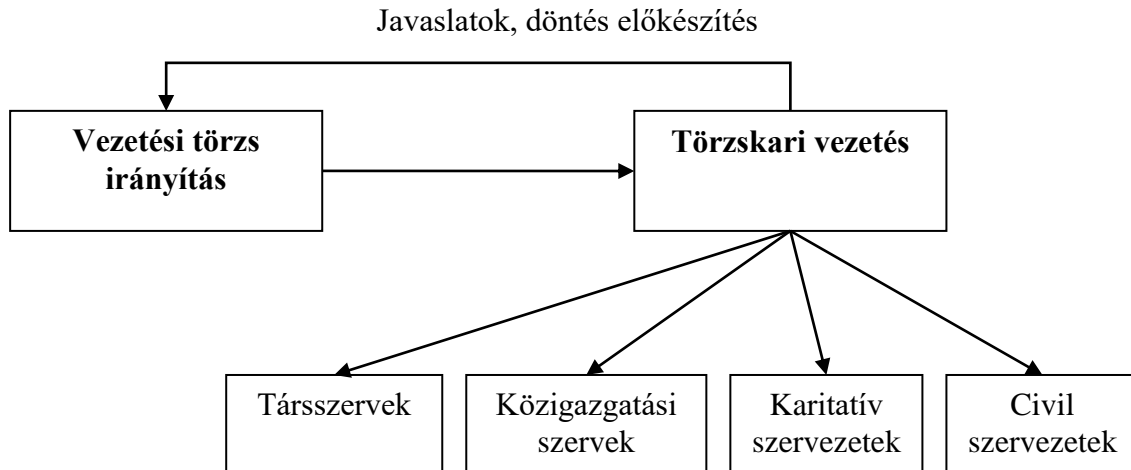
c) Vezetési Törzsirányítás

Amennyiben az esemény nagysága, bonyolultsága, a helyszín tagoltsága, a beavatkozó erők létszáma vagy egyéb körülmények a feladatok szélesebb körű megosztását indokolják.

1.4.4. esetben, amelyek elhárítása a katasztrófavédelem rendelkezésre álló hivatásos erőivel nem hajtható végre és az esemény Magyarország lakosságának személyi és anyagi biztonságát jelentős mértékben érinti, továbbá nagysága, időbeli lefolyása, bonyolultsága, a helyszín tagoltsága, a beavatkozó erők létszáma vagy egyéb körülmények a végrehajtandó feladatok szélesebb körű megosztását, speciális képességek igénybevételét, illetve jelentős számú civil szervezetek bevonását teszik szükségessé, valamint katasztrófaveszély nem áll fenn és veszélyhelyzet nem került kihirdetésre, a vezetési törzs munkájának támogatására törzskart kell létrehozni. Ez többek között lehet Magyarország területén bekövetkezett kritikus infrastruktúrát érintő támadás, földrengés, tűz, árvíz, belvíz, tömegszerencsétlenség, súlyos ipari szerencsétlenség.

- 1.4.3. A törzskar tagjai a hivatásos katasztrófavédelmi szervek képviselői mellett a káresemény felszámolásába bevonni szükséges társszervek, közigazgatási szervek, karitatív és civil szervezetek döntési jogosultsággal rendelkező képviselői.
- 1.4.4. A kárfelszámolás irányítója - káresemény jellegétől függően - jogszabályban meghatározott vagy az adott szinten illetékes első számú vezető által kijelölt személy.

1.4.5. A törzskar a kárterületen végrehajtandó munkát támogató testület, amely javaslatokat tesz, döntések előkészítésével segíti a kárfelszámolást irányító vezető munkáját, ellenőrzi a meghatározott feladatok végrehajtását. A törzskar tagjai az általuk képviselt szervezet tagjai számára adhatnak utasításokat.

1.4.6. A törzskari vezetés szintjei:

- a) országos,
- b) megyei, fővárosi,
- c) kirendeltségi.

1.4.7. Országos törzskart kell alkalmazni akkor, ha az 1.4.2. pontban rögzítettek szerinti események kezelése csak az országos hatáskörű szervek bevonásával valósítható meg. Megyei törzskart akkor, ha az események kezelése csak a megyei (fővárosi) hatáskörű szervek bevonásával valósítható meg, de annak szintjét nem haladja meg. Kirendeltségi törzskart akkor, ha az események kezelése kirendeltségi szintű beavatkozást igényel, de annak szintjét nem haladja meg.

1.4.8. A különböző szintű törzskarok tagjait az adott szinten illetékes első számú vezető jelöli ki, illetve kéri fel.

1.4.9. A kárfelszámolást irányító vezető felelős:

- a) a kárterületen a komplex kárelhárítási tevékenység irányításáért, összehangolásáért;
- b) a törzskar tevékenységének irányításáért;
- c) a működési szükségletek, személyi feltételek felméréseért és biztosításuk kezdeményezéséért. Ennek keretében többek között gondoskodik a személyi állomány váltásának, pihentetésének megszervezéséről, az étellezés, megfelelő

védőital ellátás biztosításáról, a technikai és speciális eszközök, anyagok igényléséről.

- 1.4.10. A törzskar tevékenységéről műveleti naplót kell vezetni, melyben napi szinten rögzíteni kell a törzskarba beosztottak adatait (név, képviselt szervezet, beosztás), káresemény felszámolásában résztvevők létszámát, szervezeti hovatartozását, a bevetett technikai eszközök, anyagok megnevezését, mennyiségét, a káresemény felszámolása érdekében végrehajtott tevékenység rövid leírását, a meghozott döntéseket, valamint a kárfelszámolás szempontjából lényeges egyéb információkat.
- 1.4.11. A törzskar működéséhez szükséges tárgyi és működési feltételek elsődleges biztosítása az esemény bekövetkezését tekintve a területileg illetékes KI hatáskörébe tartozik. A gazdasági-ellátási rendszer második szintje a területileg illetékes KI-val szomszédos KI-k azon képessége, mely igény esetén a BM OKF gazdasági főigazgató-helyettes jóváhagyása után alkalmazásba vehető. Az ellátási rendszert megerősítő gazdasági-logisztikai feladatok ellátása a BM OKF Gazdasági Ellátó Központ feladata.
- 1.4.12. A törzskar lehetőség szerint a kárhelyszínen vagy annak közelében megfelelő infrastrukturális feltételekkel kialakított vezetési ponton, ennek hiányában a szükséges háttérrel rendelkező egyéb helyszínen működik.

III. fejezet

Talajszint alatti építmények, helyiségek, közművek, közműalagutak tüzeinek oltása

1. Talajszint alatti építmények, helyiségek

1.1. Felderítés

- 1.1.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
- a mentendő személyek helyére, a behatolás útvonalára és a visszavonulás biztosítására;
  - a helyiségben tartózkodók, mentésre szoruló személyek számára, esetleges sérülésük mértékére, menekítésük útvonalára;
  - a talajszint alatti helyiségek megközelítési útvonalaira, méreteire (hosszára, szélességére, funkciójára), kialakítására, járataira, földem- és falszerkezetére;
  - a talajszint alatti helyiségekben található gépészeti berendezésekre, közműrendszerekre, csövekre, vezetésekre, különös tekintettel a kábelalagutakra, szünetmentes áramforrásokra, fal- és földemáttörésekre és egyéb kapcsolószerkezetekre;
  - a közműszerelvények helyére és a kiszakaszolási lehetőségekre;
  - a fellelhető, tárolt anyagokra, különösképpen a veszélyes anyagokra, palackokra;
  - a behatolási és szellőző pontokra, továbbá a szabad mozgást akadályozó egyéb tárgyakra, építészeti kialakításokra;
  - a tűz helye melletti (feletti, alatti) helyiségek funkciójára, a benne tartózkodó személyekre;
  - az alkalmazandó sugarak felállítási helyeire.
- 1.1.2. A helyismerettel rendelkező személytől, szakemberektől adatokat és információkat kell gyűjteni.

1.1.3. Tűz vagy füst esetén a felderítést csak légzésvédelmi felszereléssel és egyéb szükséges felszerelésekkel, eszközökkel ellátva legalább 2 fő végezheti. A behatolást megszerelt, de még nyomás alá nem helyezett tömlőkkel kell megkezdeni. Az égő terület megközelítésekor kell a tömlőket nyomás alá helyezni. A tűzoltásvezető (a továbbiakban: TV) döntése alapján tájékozódásra elegendő lehet a nyomás alatt lévő tömlők használata. Amennyiben a sugártól életmentés céljából el kell távolodni, akkor azt csak a mentőkötél sugárhoz történő rögzítését követően szabad végrehajtani. A tömlőfektetés lehetőleg egyenes vonalban egymás keresztezése, és felhalmozódás nélkül történjen.

1.2. Beavatkozás

- 1.2.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) a beavatkozó állomány készüljön fel a szúróláng és a fokozott hőhatás elleni védelemre;
  - b) meg kell vizsgálni a hő- és füstelvezetés lehetőségeit, azt beépített vagy mobil eszközökkel végre kell hajtani;
  - c) alapvetően a vízzel oltást kell előtérbe helyezni, amennyiben szükséges, hab vagy kombinált oltás alkalmazható;
  - d) vízzel történő oltás esetén figyelni kell, hogy a keletkező összegyűlt víz ne okozzon további balesetveszélyt;
  - e) omlás-, dőlésveszély miatt gondoskodni kell a biztonságos visszavonulás feltételeinek kialakításáról;
  - f) a váltásra és a beavatkozó állomány biztosítására tartalék létszámot kell képezni;
  - g) az osztó elhelyezése lehetőleg füstmentes helyen történjen, az elhelyezéskor figyelembe kell venni a füstthatár kitolódásának lehetőségét;
  - h) a talajszint alatti területre beépített fali tűzcsap hálózat nedves, vagy száraz tűzvíz vezetékeinek alkalmazását mindig a legnagyobb körültekintéssel kell elrendelni (visszavonulás biztosítása, sugárhosszabbítás);
  - i) a sugárhosszabbítás ne a sugárcsónél, hanem lehetőség szerint az osztónál történjen;
  - j) a TV törekedjen arra, hogy csak a legszükségesebb beavatkozó létszám tartózkodjék egy időben a zárt területen.

1.3. A beavatkozás biztonsági előírásai

- 1.3.1. A közművek kiszakaszolása csak a technológia figyelembe vételével történhet.
- 1.3.2. A talajszint alatt a rádió-összeköttetés megszűnhet, ezért a hírforgalmat egyéb módon (összekötő, hírvivő beosztások szervezésével) kell biztosítani. A tűzoltás során a visszavonulási idők meghatározásával és fokozott betartásával kell biztonságosabbá tenni a beavatkozást.
- 1.3.3. A talajszint alatti helyiségekben beavatkozást végzőkről nyilvántartást kell készíteni. A TV jelöljön ki legalább 1 főt, aki a nyilvántartást vezeti, folyamatosan információval látja el őt a beavatkozásban résztvevőkről, és behatoláskor ellenőrzi a védőfelszerelések szakszerű használatát.
- 1.3.4. A beavatkozók biztosítására legalább 2 fő álljon mentésre készenlétben légzőkészülékkel. Amennyiben szükséges, a biztosításban résztvevők létszámát növelni kell. Ezen biztosító személyek a tartalékképzéshez nem vehetők figyelembe.

- 1.3.5. Lehatoláskor a TV, vagy az általa kijelölt személy győződjön meg a szükséges oltóanyag meglétéről, a beavatkozó állomány beavatkozást segítő eligazításáról, a helyszínen lévő veszélyforrásokról, illetve a tájékozódást lehetővé tevő irányok meghatározásáról.

1.4. Utómunkálatok

- 1.4.1. Az utómunkálatok során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) az utómunkálatokat minimum két fő végezheti;
  - b) az oltás során összegyűlt nagy mennyiségű szennyezett oltóvizet a rendelkezésre álló tűzoltó szakfelszerelésekkel lehetőség szerint el kell távolítani;
  - c) az utómunkálatoknál különösen nagy figyelmet kell fordítani az esetlegesen meggyengült, illetve károsodott földem- és falszerkezetek állékonyságára;
  - d) amennyiben szükséges, intézkedni kell a helyszín biztosítására, a veszélyhelyzet szakember bevonásával történő megszüntetésére.

2. Közművek, közműalagutak

2.1. Felderítés

- 2.1.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
- a) a behatolási lehetőségekre;
  - b) a behatolás útvonalára és a visszavonulás biztosítására;
  - c) az oltóanyag bejutatásának helyére;
  - d) a szabad mozgást akadályozó egyéb tárgyakra, építészeti kialakításokra;
  - e) a közművekben, közműalagutakban tartózkodók és a mentendő személyek számára, elhelyezkedésére, állapotára;
  - f) a talajszint alatti helyiségek megközelítési útvonalaira, méreteire (hosszára, szélességére), kialakítására, járataira, földem- és falszerkezetére;
  - g) a talajszint alatti tűzszakasz-határok és szakaszolók lezárási lehetőségeire, illetve nyitott vagy zárt állapotára;
  - h) a szellőző pontokra, füstlevezetési, levegő befűvási lehetőségekre;
  - i) a közművezetékek terhelésének csökkentési, áramtalanítási, a közüzemi rendszerek utánpótlásának leállítási lehetőségeire;
  - j) a bekövetkezett, és bekövetkezhető meghibásodásokra, közművezetékek állapotának felmérésére;
  - k) közmű folyosós rendszer esetén a tűz és annak másodlagos hatásaira, a veszélyeztetett lakosság kiürítésének lehetőségeire, szükségességére és módjára;
  - l) a tűz esetén bekövetkezhető meghibásodások környezeti hatásaira, a közműalagutakkal érintett terület környezetben tartózkodókra, a veszélyes zónában közlekedőkre;
  - m) a tűz helye melletti (feletti, alatti) helyiségek funkciójára, az ott tartózkodó személyekre.
- 2.1.2. A helyismerettel rendelkező személytől, szakemberektől információt kell gyűjteni. A felderítést csak légzőkészülék használatával, a szükséges felszerelésekkel, eszközökkel ellátva legalább 2 fő végezheti, amennyiben rendelkezésre áll, akkor hőkamera,

gázkoncentráció, illetve dózisteljesítmény mérő használatával. A felderítést végzők a járható alagútban folyamatosan figyeljék az alagút mindkét irányát.

- 2.1.3. Közműalagút esetén a behatolást csak légzésvédelmi felszereléssel és egyéb szükséges felszerelésekkel, eszközökkel ellátva legalább 2 fő végezheti, sugárvédelem mellett, kötélbiztosítással. Amennyiben az életmentő kötéll alkalmazása nem kivitelezhető, akkor a megszerelt és nyomás alatt lévő tömlőket az életmentés és tájékozódás céljára is alkalmazni kell.

2.2. Életmentés

- 2.2.1. Az életmentést az alábbiak figyelembevételével kell végrehajtani:
- a) ha omlásveszély, robbanásveszély áll fenn, behatolást csak életmentés céljából a TV utasítására szabad végrehajtani;
  - b) a mentést végzők vigyenek magukkal mentőálarcot.

2.3. Beavatkozás

- 2.3.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) a beavatkozó állomány készüljön fel a szúróláng és a fokozott hőhatás elleni védelemre;
  - b) kis- és nagyfeszültségű kábelek, gyűjtősínek járható csatornáiba - közvetlen életveszély esetén is - csak feszültségmentesítés után szabad lemenni;
  - c) a kábelek, gyűjtősínek feszültségmentesítésének végrehajtására az illetékes vezetőknek kell intézkedést tenni, és a feszültségmentesítés tényét írásban kell rögzíteni, csak ezután kezdhető meg az oltás;
  - d) amennyiben a tűz és a füstelvezetés közötti térben személyek nem tartózkodnak, a pozitív ventilációs tűzoltás lehetőségét előtérbe kell helyezni;
  - e) meg kell vizsgálni a hő- és füstelvezetés lehetőségeit, azt beépített vagy mobil eszközökkel végre kell hajtani;
  - f) alapvetően a vízzel oltást kell előtérbe helyezni, amennyiben szükséges, hab vagy kombinált oltás alkalmazható;
  - g) omlás- és bedőlés veszély esetén gondoskodni kell a biztonságos visszavonulás feltételeinek kialakításáról;
  - h) a váltásra és a bent lévők biztosítására tartalék létszámot kell képezni;
  - i) az osztó elhelyezése a talajszinten, vagy egy szinttel afölött, füstmentes helyen történjen, és az elhelyezéskor figyelembe kell venni a füsttár kitolódásának lehetőségét;
  - j) a sugárhosszabbítás ne a sugárcsónél, hanem lehetőség szerint az osztónál történjen;
  - k) a TV törekedjen arra, hogy csak a legszükségesebb beavatkozó létszám tartózkodjon egy időben a zárt területen.

2.4. A beavatkozás biztonsági előírásai

- 2.4.1. A felállítási helyek meghatározásánál figyelembe kell venni a hő és a füst kiáramlásának útját, a közmű rendszer tűzszakasz-határait, valamint az építmény sajátosságából adódó omlás lehetőségeit.
- 2.4.2. A közművek kiszakaszolása csak a technológia figyelembe vételével történhet.

- 2.4.3. A bent tartózkodó, beavatkozásban résztvevőkről nyilvántartást kell készíteni, amelyben jelölni kell a létszámon túl a behatolás időpontját, a bent tartózkodás idejét, valamint a visszavonulás megkezdésének időpontját.
- 2.4.4. A TV jelöljön ki legalább 1 főt, aki a 2.4.3. szerinti nyilvántartást vezeti és őt folyamatosan információval látja el a beavatkozásban résztvevőkről.
- 2.4.5. Kétirányú behatolás esetén meg kell kettőzni a biztonsági feladatokat. Mindkét oldalon önállóan kell a nyilvántartást vezetni, illetve ebben az esetben meg kell szervezni a nyilvántartást végzők információcseréjét az alagút kétirányú elhagyásának lehetősége miatt.
- 2.4.6. A talajszint alatt az árnyékolás miatt a rádió-összeköttetés megszűnhet, ezért a hírforgalmat egyéb módon (összekötő, hírvivő beosztások szervezésével) kell biztosítani. Fokozott figyelemmel és biztonsági idők meghatározásával kell fokozni a beavatkozás biztonságát.
- 2.4.7. A beavatkozás megkezdésekor legalább 2 fő álljon mentésre készenlétben – amennyiben rendelkezésre áll – dupla palackos vagy oxigénes légzőkészülékkel és mentőálarccokkal.
- 2.4.8. A lehetőségek szerint gondoskodni kell egészségügyi biztosításról, vagy elsősegélynyújtás lehetőségéről.
- 2.4.9. Behatoláskor a TV vagy az általa kijelölt személy győződjön meg:
- a bevetésben résztvevők védőfelszereléseinek állapotáról és biztonságos alkalmazhatóságáról;
  - a szükséges oltóanyag meglétéről;
  - a mentőkötél fix ponthoz történő rögzítéséről;
  - a beavatkozó állomány beavatkozást segítő eligazításáról;
  - a hírforgalom biztonságos működéséről, vagy a hírvivők kijelöléséről.

2.5. Utómunkálatok

- 2.5.1. Az utómunkálatok során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- az oltás során összegyűlt víz eltávolítását indokolt esetben a rendelkezésre álló tűzoltó szakszerelésekkel el kell végezni, illetve az alagutak természetes elvezető rendszerét ki kell tisztítani;
  - az utómunkálatoknál különösen nagy figyelmet kell fordítani az esetlegesen meggyengült, illetve károsodott földem, tartószerkezetek állékonyságára;
  - amennyiben szükséges, intézkedni kell a helyszín biztosítására, a veszélyhelyzet megszüntetésére.

IV. fejezet Középmagas és magas épületek tüzeinek oltása

1. Felderítés

- 1.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:

- a) valamennyi szinten, a tűz és a füst által közvetlenül valamint közvetetten veszélyeztetett személyek várható számára, tartózkodási helyére;
- b) a lehetséges menekítési útvonalakra, esetlegesen átmeneti védett terekre, különösen a külön tűzszakaszokra;
- c) a tűz pontos helyének megállapítására, a terjedés várható irányára, különös tekintettel az épületben lévő tűz terjedést elősegítő épületgépészeti vezetékekre, csőhálózatokra, faláttörésekre, közmű strangokra, homlokzati szigetelőanyagokra;
- d) robbanásveszélyre;
- e) a létesítmény területén lévő tűzvédelmi berendezésekre és azok használhatóságára;
- f) személyfelvonók állapotára, esetleg bent rekedt személyekre, valamint a biztonsági lift használatának lehetőségére;
- g) a nyomásalatti fali tűzcsapok alkalmazhatóságának lehetőségére;
- h) magasból mentő gépjárművek felállítási helyének biztosítására;
- i) a hő és füstelvezetés lehetőségeire.

2. Beavatkozás előkészítése

- 2.1. A beavatkozás előkészítésénél nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) a sugarak működtetéséhez szükséges alapvezetékét lehetőség szerint az orsótérben vagy a külső falsíkon felhúzással kell szerelni. Amennyiben lehetséges, az osztó helye az égő szinten, vagy afelett legyen meghatározva. Magasból mentő gépjárművek alkalmazása során mérlegelni kell a gémszerkezet szerelt felszálló vezeték vagy a létrára fektetett tömlő alkalmazását;
  - b) középmagas és magas épületeknél lehetőség szerint törekedjünk a nedves felszálló vezetékek és fali tűzcsapok használatára;
  - c) a TV mérlegelje az épület kiürítésének szükségességét.

3. Életmentés

- 3.1. Az életmentést az alábbiak figyelembevételével kell végrehajtani:
- a) az életmentést lehetőleg a beavatkozás helyét és irányát nem érintő útvonalon kell végrehajtani;
  - b) amennyiben a kiépített útvonalak nem használhatók, akkor magasból mentő szerek alkalmazásával kell az életmentést végrehajtani;
  - c) az átvizsgált helyiségekről kimutatást kell készíteni;
  - d) fel kell készülni a személyek elrejtőzésére (elsősorban gyermekkorúak).

4. Beavatkozás

- 4.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) a TV a tűzoltás során az alkalmazható oltási mód meghatározásakor lehetőleg a legkisebb kárral járó megoldást válassza;
  - b) a tűzoltás során a TV vegye figyelembe a lehulló tárgyak, törmelékek által okozható károkozás lehetőségét;
  - c) a tűzoltás valamennyi fázisában a TV figyelme terjedjen ki a tűz, füst által ténylegesen, valamint feltételezhetően érintett helyiségekkel azonos légtechnikai, épületgépészeti rendszerben lévő helyiségek átvizsgálására akár erőszakos behatolás útján is;
  - d) a TV kísérelje figyelemmel az épület statikai állapotában bekövetkező változásokat, szükség esetén intézkedjen statikus szakember helyszínre rendeléséről;

- e) a biztonsági lift kivételével a felvonók földszintre történő lehívására és kiiktatására, szükség szerinti őrzésére;
  - f) amennyiben az épület rendelkezik talajszint alatti helyiséggel, pincével, mélygarázzsal, a TV szükség esetén intézkedjen víztávoltításra.
- 4.2. A biztonsági ajtókkal, rácsokkal kapcsolatos tűzoltói beavatkozás szabályai:
- a) a zárt ingatlanba történő behatolásokkor, a tűzre, füstre utaló körülmény és a felmerülő közvetett vagy közvetlen életveszély kapcsán mindenkor az R. előírásai az irányadók. Az előírások figyelembevételével a tűzoltás és az életmentés végrehajtása érdekében a beavatkozást haladéktalanul meg kell kezdeni abban az esetben is, ha a tulajdonos nincs az ingatlanban. Az ingatlanba történő erőszakos behatolással egy időben a rendőrséget a helyszínrre kell kérni;
  - b) azokban az esetekben, amikor a rendőrség erőszakos behatoláshoz kér segítséget és a helyszínen az esetleges támadó lő- szűrő vagy vágófegyver alkalmazásától lehet tartani, akkor az ajtónyitást a rendőri erők jelenlétében kell végrehajtani;
  - c) közveszéllyel járó eseménynél (így különösen robbantás) haladéktalanul intézkedni kell a gáz és áram leválasztásáról. A helyszínen csak akkora létszámú tűzoltó erő legyen a beavatkozásba bevonva, amennyi a tűzoltó szakfelszerelések működtetéséhez feltétlen szükséges;
  - d) felgyújtással fenyegetőző személy esetén, behatoláskor védősugár elrendelése szükséges;
  - e) életjelet nem adó személy mentése esetén a riasztás vagy a vonulás alatt a helyszínrre mentőt kell kérni.

5. A beavatkozás biztonsági előírásai

- 5.1. A tűzoltás megkezdésekor nagy hőhatásra kell felkészülni.
- 5.2. A munkálatok ideje alatt a beavatkozó állományról nyilvántartást kell vezetni.
- 5.3. Az épületben dolgozó beavatkozó állomány biztonsága érdekében, az azonnali visszavonulás lehetőségét minden esetben biztosítani kell, valamint romhatáron kívül, az épületben tartózkodás teljes ideje alatt, az épületben tartózkodókkal legalább azonos szintű védőfelszerelésekkel ellátva minimum 2 fő álljon készen.
- 5.4. Nagy létszámú bent tartózkodó esetén a biztosításban résztvevők számát növelni kell.
- 5.5. Amennyiben a munkálatok előreláthatóan hosszabb ideig tartanak, a TV képezzen megfelelő létszámú tartalékot, és tegye meg a szükséges intézkedéseket (pihenőhely, melegedő, folyamatos orvosi biztosítás, illemhely, étkezés, védőital, üzemanyag ellátás).

V. fejezet

Csarnok jellegű építmények tüzeinek oltása

1. Felderítés

- 1.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
  - a) a létesítmény épületszerkezeteinek sajátosságaira;

- b) a helyiségekben és a földem alatt található gépészetre, közműrendszerekre, csövekre, vezetésekre, kábelalagutakra, szünetmentes áramforrásokra, fal- és földemáttörésekre és egyéb kapcsolószekrényekre;
- c) épületben, vagy közelében elhelyezett technológiai tartályokra, raklapos vagy ömlesztett árukra;
- d) meg kell állapítani, hogy az automatikus tűzoltó illetve hő és füstelvezető berendezések működnek-e, és intézkedni kell továbbműködtetésükről, vagy leállításukról;
- e) fel kell deríteni a veszélyes anyagok jelenlétének lehetőségét.

1.2. Szükség szerint magasból mentő eszközt lehet alkalmazni a külső felderítés végrehajtására.

2. Beavatkozás előkészítése

- 2.1. A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) a szerek felállítási, működési helyeinek kiválasztásakor, az oltóvízforrások kijelölésekor figyelemmel kell lenni a romhatárra, erős füstképződés esetén a szélirányra;
  - b) amennyiben szükséges a területet le kell zárni, ki kell üríteni;
  - c) intézkedni kell a közművek kiszakaszolására, a kiszakaszolásakor figyelembe kell venni annak egyéb következményeit, ha szükséges, és lehetséges a legkisebb területre kell azt korlátozni;
  - d) szükség esetén nagyteljesítményű erőgépek helyszínre rendelésére intézkedni kell, azok felállítási helyét úgy kell meghatározni, hogy azok ne akadályozzák a tűzoltást, azonban a bevethetőségük a lehető legrövidebb időn belül megtörténhessen.

3. Életmentés

- 3.1. Az életmentést az alábbiak figyelembevételével kell végrehajtani:
- a) ha az életmentés, a behatolás, a tűzoltás előkészítése, vagy a tűzoltás indokolja, az épületszerkezeteken nyílásokat kell nyitni, főfalak, tartószerkezetek esetében mindig, egyéb esetekben — lehetőség szerint — statikus szakember közreműködése szükséges;
  - b) égő állványzatok közé behatolni kizárólag életmentés céljából, illetve csak a TV kifejezett utasítására lehet.

4. Beavatkozás

- 4.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) tűz vagy füst esetén a behatolás csak sugárvédelem mellett, kötélbiztosítással történjen, amennyiben az életmentő kötél alkalmazása nem kivitelezhető, akkor a megszerelt és nyomás alatt lévő tömlőket az életmentés és tájékozódás céljára is alkalmazni kell;
  - b) ha a hőhatás az épület szerkezeti elemeinek szilárdságát veszélyezteti, intézkedni kell azok hűtéséről, amennyiben az épület összeomlásának veszélye fennáll, a bent lévőket haladéktalanul ki kell vonni. Ebben az esetben tűzoltás csak kívülről, és biztonságos távolságból végezhető;
  - c) tűzoltás során elsősorban vízzel oltásra, illetve kombinált oltásra kell felkészülni;

- d) amennyiben szükséges, intézkedni kell a hő, és füstelvezetők nyitására, füstelvezetésnél a TV vegye számításba a pozitív ventiláció lehetőségét is;
- e) a tűzoltás során figyelemmel kell lenni az esetlegesen tárolt anyagok szétfolyására, fel kell készülni a csúszásveszélyre, illetve a beleragadásra, továbbá a bent tartózkodás teljes ideje alatt számítani kell a tárolt anyagok meggyulladására, ezért fel kell készülni annak habbal történő letakarására, amennyiben az anyag már ég, a habbal oltást a feltételek megléte esetén haladéktalanul végre kell hajtani;
- f) burkolt szigetelő anyagok égésekor a TV készítse fel a beavatkozó állományt a burkolatok megbontásakor kialakulható intenzív lánggal égésre. A burkolatok bontását minden esetben addig kell végezni, míg mindenhol az ép, beégés mentes részeket el nem érik (lehetőség szerint hőkamera alkalmazása).

5. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 5.1. A tűzoltás megkezdésekor nagy hőhatásra kell felkészülni, szükség esetén intézkedni kell hővédő ruhák használatára, védősugarak alkalmazására.
- 5.2. A munkálatok ideje alatt a beavatkozó állományról nyilvántartást kell vezetni.
- 5.3. Az épületben dolgozó beavatkozó állomány biztonsága érdekében az azonnali visszavonulás lehetőségét minden esetben biztosítani kell, valamint romhatáron kívül, az épületben tartózkodás teljes ideje alatt, az épületben tartózkodókkal legalább azonos szintű védőfelszerelésekkel ellátva minimum 2 fő álljon készen.
- 5.4. Az épületben dolgozó beavatkozó állomány létszámának növekedésével arányosan a biztosításban résztvevők számát is növelni kell.
- 5.5. Amennyiben a munkálatok előreláthatóan hosszabb ideig tartanak, a TV képezzen megfelelő létszámú tartalékot, és tegye meg a szükséges intézkedéseket a pihenőhely, melegedő, folyamatos orvosi biztosítás, illemhely, étkezés, védőital, üzemanyag ellátás biztosítására.
- 5.6. A tetőn, sérült födémen mindig kerülni kell az egy helyen tartózkodást és a tetőn dolgozó beavatkozó állományt kötéllal kell biztosítani.

6. Utómunkálatok

- 6.1. Az utómunkálatok során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
  - a) tűzoltás után, amennyiben az épület a környezetére veszélyt jelent, a veszélyeztetett területet le kell zárni;
  - b) amennyiben a veszélyhelyzet megszüntetése a tűzoltóság feladata, azt legkésőbb az utómunkálatok során el kell végezni;
  - c) ha a tüzeset nagyobb mennyiségű állati eredetű alapanyagot, vagy terméket érintett, illetve bármely formában veszélyes hulladék képződött, az illetékes Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervét (a továbbiakban: NSZSZ) értesíteni kell, elhúzódó munkálatok esetén ezt már a tűzoltás során meg kell tenni;
  - d) gondoskodni kell a szennyeződött felszerelések mentesítéséről, fertőtlenítéséről;
  - e) fel kell készülni a tűzvizsgálati munka koordinációjára, az adatgyűjtés és a háttér-információk elemzésére, a bontási munkák tűzvizsgálatot segítő végrehajtására;

- f) az adatgyűjtés terjedjen ki a tűzjelző berendezések karbantartóinak kiértékelésére, az épületben tartózkodók elsődleges, majd ismételt meghallgatására, az építmény tűzvédelmével összefüggő további iratok beszerzésére, a tűz terjedését elősegítő, vagy akadályozó anyagok, körülmények feltárására;
- g) a megbontási munkálatoknál figyelemmel kell lenni a párhuzamosan futó helyszíni feltárásokra. A leszakadt és károsodott szerkezeteket több rétegben, a tetőszerkezeti elemeket az építménytől, majd egymástól is elválasztva, felülről lefelé, rétegről rétegre haladva kell elbontani, majd a tapasztalatokat a helyszíni szemle jegyzőkönyvben és egyéb módon is rögzíteni.

VI. Fejezet

Büntetés-végrehajtási intézetek tüzeinek oltása

1. Általános előírások

- 1.1. E fejezet előírásait a különböző börtön típusokra együttesen kell értelmezni. Az elmeógyógyintézetek, zárt osztályok tüzeinél történő beavatkozások során is e fejezet előírásait kell alkalmazni.
- 1.2. A fogva tartásra rendszeresített létesítményekben történő bármely tevékenység, így a tűzoltás is, az intézmény parancsnoka és az általa megbízott személyek utasításainak betartása mellett lehetséges.

2. Felderítés

- 2.1. Kérkezéskor a TV azonnal vegye fel a kapcsolatot a biztonsági szolgálat illetékes munkatársával és kérje el a tűzvédelmi dokumentációkat (börtön alaprajza, közlekedési és mentési útvonalak, rabok elhelyezésére szolgáló ideiglenes menekítési területekről), valamint tájékozódjon a közművek kiszakaszolásáról. Az épület csatlakozó gázvezetékének lezárására, az épület részleges vagy teljes elektromos leválasztására csak a biztonsági személyzettel történt előzetes egyeztetés alapján, valamint a beavatkozást végző személyi állomány és őrzést végzők tartózkodási helyének beazonosítása után adhat utasítást a TV.
- 2.2. Az épületen belüli felderítést csak légzésvédelmi felszereléssel és egyéb szükséges felszerelésekkel, eszközökkel ellátva sugárfedezet mellett legalább 3 fő tűzoltó végezze.
- 2.3. A TV a felderítés során az épület jellegzetességeinek megfelelően végezze:
  - a) az életveszély gyors felderítését;
  - b) a tűz keletkezési helyének megállapítását;
  - c) a fokozott füstképződés határvonalának és terjedési lehetőségének megállapítását;
  - d) a tűz terjedését elősegítő helyiségek, berendezések elhelyezkedését;
  - e) a beépített tűzvédelmi berendezések használhatóságát;
  - f) a robbanásveszély felderítését.

3. Beavatkozás előkészítése

- 3.1 A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:

- a) a külső felderítés alapján intézkedni kell a táplálás módjának megválasztásáról, és dönteni kell a szerek kerítésen kívüli, illetve belüli felállítási helyeiről;
- b) dönteni kell a zsilipelés sorrendjéről, csak a szükséges fecskendő mennyiséget határozzuk meg az intézmény területén;
- c) törekedni kell az erők-eszközök maximális kihasználására majd amennyiben indokolt a magasból mentő gépjárművek intézményen belüli felállítását kell elrendelni.

4. Életmentés

- 4.1. Az életmentést az alábbiak figyelembevételével kell végrehajtani:
- a) az életmentést lehetőség szerint a beavatkozás helyét, irányát nem érintő útvonalon kell végezni;
  - b) magasból mentő gépjárművel életmentésre csak akkor kerüljön sor, ha a természetes útvonalak a mentés végrehajtására alkalmatlanok, vagy túlságosan hosszú időt venne igénybe az azokon keresztül való mentés.

5. Beavatkozás

- 5.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) emeleti helyiségeket érintő tűz esetén, amennyiben a lefeketítést az épületen kívülről is el lehet végezni, magasból mentő gépjárművek alkalmazását előnyben kell részesíteni;
  - b) a rács megbontásával lehetőség van az alapvezeték gyors bejuttatására;
  - c) a beható rajok minden esetben vigyenek magukkal egy motoros korongos gyorsvágót, kézi, vagy akkumulátoros feszítővágót;
  - d) a tűzoltás vezetését legalább három fő területre kell osztani, a büntetés-végrehajtási intézeten kívüli, a kerítésen belüli, és az épületben lévő beavatkozók irányítására külön raj vagy szakaszparancsnokot kell kijelölni;
  - e) a beavatkozók nyilvántartásáról és folyamatos ellenőrzéséről a kijelölt területek raj vagy szakaszparancsnokai kötelesek gondoskodni;
  - f) amennyiben indokolt, további területi vezetők szintenként is kijelölhetők;
  - g) több emeletszint egyidejű égésekor a beavatkozást lehetőleg a legfelső égő szintről megkezdve és a további égő szintek egyidejű oltásával kell végrehajtani;
  - h) beépített szárazvezeték igénybevétele esetén az arra csatlakoztatott táplálóvezetékbe, valamint a magasba szerelt alapvezeték épületen kívül lévő szakaszába osztót kell közbeiktatni;
  - i) az alapvezeték magasba szerelése a tömlővezeték lépcsőfokokra való fektetésével csak elkerülhetetlen esetben végezhető;
  - j) amennyiben több cella egyszerre ég, fel kell készülni arra is, hogy zendülés, vagy szökési szándékkal történt a tűz okozása ezért a közlekedés során minimum három tűzoltó és egy fegyőr közösen közlekedjen, és ha bármi jel mutatkozik a beavatkozó állomány elleni támadásra, az EDR rádión vész hívást kell adni.

6. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 6.1. A tűzoltás megkezdésekor nagy hőhatásra kell felkészülni.

- 6.2. A munkálatok ideje alatt az épületben dolgozó beavatkozó állományról nyilvántartást kell vezetni.
- 6.3. Az épületben dolgozó beavatkozó állomány biztonsága érdekében az azonnali visszavonulás lehetőségét minden esetben biztosítani kell, valamint romhatáron kívül, a épületben tartózkodás teljes ideje alatt az épületben tartózkodókkal legalább azonos szintű védőfelszerelésekkel ellátva minimum 2 fő álljon készen. Az épületben dolgozó beavatkozó állomány létszámának növekedésével arányosan a biztosításban résztvevők számát is növelni kell.
- 6.4. Amennyiben a munkálatok előreláthatóan hosszabb ideig tartanak, a TV képezzen megfelelő létszámú tartalékot, és tegye meg a szükséges intézkedéseket (pihenőhely, melegedő, folyamatos orvosi biztosítás, illemhely, étkezés, védőital, üzemanyag ellátás).

VII. fejezet

Villamos hálózatok, berendezések tüzeinek oltása

1. Általános előírások

- 1.1. Ezen fejezet előírásait a kis-, közép és nagyfeszültségű villamos hálózatok és berendezések tüzeinek vízzel történő oltása során-e szabályzat előírásaival együttesen, olyan esetekben kell alkalmazni, amikor a berendezés feszültségmentesítése nem hajtható végre, illetve az időben megkezdett beavatkozás közvetlenül emberi életet menthet, vagy robbanásveszélyt, illetve nagy anyagi kárt előzhet meg.

2. Tűzoltás kiefeszültségű berendezéseken

- 2.1. A kiefeszültségű berendezések vezetői között a névleges feszültség nem nagyobb, mint
  - a) egyenfeszültség esetén 1500 V;
  - b) váltakozó feszültség esetén a fázisvezetők és a földvezetők között 50-600 V, a fázisvezetők között 50-1000 V.
- 2.2. Kiefeszültségű berendezés tűzének oltását, illetve közvetlen környezetében a tűz terjedésének megakadályozását a feszültségmentesítés végrehajtása után – villamos biztonságtechnikai szempontból – kellő körültekintéssel kell megkezdni. Ha lehetséges, a tűz oltása előtt feszültségkémlést kell végezni.
- 2.3. Feszültség alatt levő berendezés szigetetlen részeinek, vezetőkeinek megközelítése esetében a biztonsági távolság 0,9 méter. A feszültség alatt lévő berendezés sérült szigetelésű részeit, vezetőkeit szigetetleneknek kell tekinteni.
- 2.4. A feszültség alatt lévő kiefeszültségű berendezések oltása során - amennyiben a tűz kiterjedése ezt lehetővé teszi - alkalmazható a vízköd-impulzus oltóberendezés. A vízköd-impulzus oltóberendezésnél az alkalmazandó minimális oltási távolság 3 méter.
- 2.5. Életveszély elhárításának, valamint a tűz továbbterjedésének megakadályozása érdekében a feszültség alatti berendezés tüze száraz, biztonságos helyről, kötött

vízszugár alkalmazása esetén 10 méter, porlasztott vízszugárral, kizárólag a ködsugárcső „köd” állásában 5 méter szabadon belátható távolságról oltható.

- 2.6. Az oltás befejezése után a feszültség alatti villamos berendezést és nedves környezetét tilos megközelíteni.

3. Tűoltás közép- és nagyfeszültségű berendezéseken

- 3.1. Közép- és nagyfeszültségű berendezés területére – az illetékes szakember jelenlétében – csak a tűz oltásában közvetlenül részt vevők léphetnek be.
- 3.2. Feszültség alatt álló közép- és nagyfeszültségű ép szabadvezeték és kapcsoló berendezés áramvezető részét a vezető anyagú földelt tárgyhoz (szerszámhoz, munkagéphez, emberhez) bekövetkező villamos átütés veszélye nélkül a névleges feszültségtől függő, levegőben mért következő távolságokra szabad megközelíteni:

Névleges feszültség, kilovolt	Legkisebb megközelítési távolság, méter
10	1,2
20	1,5
35	1,5
132 (120)	2
220	3
400	4
750	7

- 3.3. A tűz közvetlen környezetében levő villamos berendezéseket feszültség mentesíteni kell.
- 3.4. Porcelán- és üvegszigetelés szabadvezetékek és állomási kapcsoló-berendezések, illetve környezetük tüze oltása során figyelembe kell venni, hogy a felforrósodott porcelán és üvegszigetelők a hideg vízszugárral való érintkezésekor szétrobbanhatnak, illetve a szigetelők sapkája és a szigetelőtest közötti kiöntőanyag kiolvadása következtében a szigetelőláncok szétszúszhatnak, és az általuk tartott-kifeszített sodronyok a földre zuhanhatnak. A kompozit ernyőzetű szigetelőkből hő hatására veszélyes gázok képződhetnek.
- 3.5. Halaszthatatlan esetben a feszültség alatti berendezés tüze száraz, biztonságos helyről
a) kötött vízszugárral legfeljebb 400 kV névleges feszültségig 14 méter;
b) porlasztott vízszugárral legfeljebb 120 kV névleges feszültségig, kizárólag a ködsugárcső „köd” állásában 8 méter szabadon belátható távolságról oltható.
- 3.6. Léghab alkalmazása esetén lehetőség szerint feszültség mentesíteni kell a szomszédos, nem égő berendezéseket is.
- 3.7. Ködös, zivataros időben, valamint amikor a sűrű füst miatt a szabad látótávolság a megengedett oltási, biztonsági távolságnál kisebb, a feszültség alatti berendezés tüzét vízzel vagy habbal tilos oltani.

- 3.8. Azon létesítményeknél, ahol olyan bevizsgált eszközökkel, védőeszközökkel rendelkeznek, amelyek az előzőekben megfogalmazottaknál kisebb oltási távolságok alkalmazását teszik lehetővé, a főigazgató e fejezetben megfogalmazottaktól eltérő alkalmazási szabályokat engedélyezhet.

4. Napelemes villamosenergia-termelő berendezések és környezetük tüzeinek oltása

- 4.1. A napelemes berendezések tüzeinek oltása során a kisfeszültségű berendezésekre vonatkozó előírásokat kell alkalmazni, mivel ezen berendezések egyenfeszültsége kisebb, mint 1500 V.
- 4.2. Kisfeszültségű berendezés tüzeinek oltását, illetve közvetlen környezetében a tűz terjedésének megakadályozását a villamos leválasztás végrehajtása után – villamos biztonságtechnikai szempontból – kellő körültekintéssel kell megkezdni.
- 4.3. A napelemes berendezések villamos leválasztásának előírásai:
- a) a napelem modulok és az inverter között elhelyezett szakaszolókapcsoló kikapcsolása. A kikapcsolás ellenére a szakaszolókapcsoló és a napelem modulok közötti vezetékszakasz feszültség alatt marad, mivel a napelem modulok mindaddig fenntartják a feszültséget, amíg napsugárzás éri azokat;
  - b) a napelem modulok fényt nem áteresztő festékkel történő lefújása vagy letakarása.
- 4.4. Amennyiben nagy távolság van a szakaszolókapcsoló és a napelem modulok között, akkor feszültség alatt állónak kell tekinteni a rendszert.
- 4.5. Kényszer-beavatkozás esetén mindig csak magában haladó egy erű vezetékot vagy kábelt szabad elvágni.
- 4.6. A váltakozó áramú részek a napelem moduloknak az inverterről való leválasztását követően is feszültség alatt maradhatnak.

5. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 5.1. A tűz helyszínén, közvetlen környezetében a beavatkozók és az ott tartózkodók testi épségének megóvása (az áramütés elkerülése) érdekében gondoskodni kell az elektromos vezetékek, szerelvények, készülékek, berendezések, helyiségek elektromos leválasztásáról, illetve feszültségmentesítéséről.
- 5.2. A feszültségmentesítés elvégzéséről a TV-nek a végrehajtó szakembertől írásbeli nyilatkozatot kell kérni. A végrehajtás tényét a TV-nek a tűzoltásban résztvevők tudomására kell hoznia, véletlen feszültség alá helyezés megakadályozása érdekében pedig gondoskodni kell a kapcsolók őrzéséről.
- 5.3. Ha a feszültség alatt álló égő villamos berendezés, illetve a szomszédos üzemelő berendezés feszültségmentesítése összes szabványos lépésének végrehajtása olyan hosszú időt venne igénybe, hogy ez alatt élet- vagy robbanásveszély, illetve nagymértékű kárnövekedés állna elő, akkor a TV döntése alapján a vízzel, illetve habbal való oltást a feszültségmentesítés első lépésének, a kikapcsolásnak és leválasztásnak a megtörténte után meg kell kezdeni.

- 5.4. A villamos berendezések tüzeinek oltása során a feszültségmentesítésig törekedni kell az oltópor alkalmazására, a feszültségmentesítés egyértelmű végrehajtását követően az általános szabályok szerint kell oltani.
- 5.5. A feszültség alatt lévő hálózat, berendezés oltása során minden esetben be kell tartani a különböző sugárképek esetén – e fejezetben előírt – megengedett minimális oltási távolságot.
- 5.6. A TV utasítása alapján 400 V névleges feszültségig az elektromos leválasztást tűzoltó is végrehajthatja, ha ezen feladat végrehajtására szakértelemmel, megfelelő gyakorlattal rendelkezik és a szükséges védőfelszereléseket használja.
- 5.7. Építmények (épületek, műtárgyak) esetén a feszültségmentesítést, illetve 400 V névleges feszültség felett az elektromos leválasztást, csak kezelő szakember végezheti. Ettől eltekinteni csak akkor lehetséges, ha a várakozás folytán élet-, robbanásveszély vagy nagymértékű kárnövekedés következhet be. Ezen feladat végrehajtását a TV személyesen ellenőrizze és csak olyan tűzoltó végezheti, aki megfelelő szakértelemmel és gyakorlattal rendelkezik, továbbá a szükséges védőfelszereléseket használja.
- 5.8.1. Minden olyan villamos berendezést és berendezésrészt, amelynél a feszültség alá helyezés műveletsorából már egyet elvégeztek, feszültség alatt állónak kell tekinteni mindaddig, amíg a feszültségmentesítést a kezelő szakember el nem végezte.

VIII. fejezet

Közlekedési eszközökben keletkező tüzek beavatkozási szabályai

1. A közúti járművek

1.1. Vonulás

- 1.1.1. A vonulás az alábbiak figyelembevételével történjen:
  - a) a forgalom várható torlódása miatt lehetőleg a sérült jármű menetirányával ellentétes irányból, illetve a legközelebbi keresztező útról kell megközelíteni a helyszínt;
  - b) a veszélyes anyag szállítása során bekövetkezett tüzesetnél a meteorológiai- és terepviszonyok, valamint a szabályzat veszélyes anyagokkal kapcsolatos beavatkozások előírásainak fokozott figyelembe vételével történjen a vonulás.

1.2. Felderítés

- 1.2.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
  - a) a járművön és vontatmányon elhelyezett veszélyt jelző táblák, bárcák, illetve menetokmányból a szállítmányra vonatkozó információszerzésre;
  - b) életveszély esetén meg kell határozni a bajba jutott személyek számát, elhelyezkedésüket;
  - c) elektromos és más légvezeték, híd, közúti felüljáró, aluljáró védelme szükséges-e;
  - d) biztonságos megközelítési, illetve működési távolság lehetőségeinek felderítésére;
  - e) jármű, rakomány elmozdulásának lehetőségére;
  - f) az időjárási viszonyok befolyásoló hatásaira.

1.3. Beavatkozás előkészítése

- 1.3.1. A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) oltóanyag szükségletének, fajtájának és alkalmazási módjának meghatározására;
  - b) a rendőrség kiérkezéséig a helyszín biztosítására, forgalom elterelésére, kárhely szükség szerinti lezárására;
  - c) intézkedni kell a terület biztosítására, a társszervek, illetve a közreműködő szakemberek kirendelésére, valamint szükség szerint az egyéb speciális erők, eszközök riasztására;
  - d) a jelzést követően – amennyiben szükséges – intézkedni kell az ADR ügyintéző helyszínre történő kirendelésére.

1.4. Életmentés

- 1.4.1. Az életmentést az alábbiak figyelembe vételével kell végrehajtani:
- a) a feladatok végrehajtása során, ha rendelkezésre áll mentőszolgálat vagy a helyszínen segítséget nyújtó orvos, akkor véleményüket ki kell kérni;
  - b) a mentésre szoruló személyeket védeni kell a tűz, a hő, és a füst hatásától, valamint óvni kell a mentési munkálatok következtében létrejövő hatásoktól;
  - c) lehetőség szerint biztosítani kell a zavartalan orvosi ellátást.

1.5. Beavatkozás

- 1.5.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani:
- a) az üzemanyagtartály és a szállítmány káros felmelegedésének megelőzésére, tartalmának szétfolyására;
  - b) lehetőség szerint az áramtalanítás, feszültségmentesítés végrehajtására;
  - c) a járműben lévő, a tűz terjedését befolyásoló anyagokra;
  - d) a lerakódott szennyeződésekre;
  - e) a szállítmányból adódó egyéb veszélyekre;
  - f) a hő hatására szétrobbanó gumiabroncsokra;
  - g) a tehergépjármű felépítményére, a rakomány takaróanyagára;
  - h) az időjárási és terepviszonyokra;
  - i) a környezet változásainak folyamatos nyomon követésére;
  - j) járműszerelvények (utánfutós, pótkocsis járművek, nyerges vontatók) esetén a vontató jármű és a vontatmány lehetőség szerinti szétkapcsolására, és a nem égő rész biztonságos távolságra történő vontatására;
  - k) a még nem égő rakomány eltávolítására;
  - l) a zárt terek (főként raktér) nyitáskor kialakuló szúrólángra;
  - m) a tartályok, tartányok felhasadására.

1.6. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 1.6.1. Gépjármű motorjának leállítása, járműszerelvény szétválasztása, rögzítése lehetőleg sugárvédelem mellett történjen.
- 1.6.2. Védősugár szerelésére abban az esetben is intézkedni kell, ha az oltás kézi tűzoltó készülékkel is végrehajtható.
- 1.6.3. Különös körültekintéssel kell elvégezni a jármű stabilizálását.

- 1.6.4. Fokozott figyelmet kell fordítani a járművekben elhelyezett aktív biztonsági berendezésekre és azokat működtető rendszerekre, melyek hő vagy mechanikai hatásra üzemszerű vagy attól eltérő folyamatokat idézhetnek elő.

1.7. Utómunkálatok

- 1.7.1. Az utómunkálatok során nagy figyelmet kell fordítani:
- a további környezeti károk megakadályozására;
  - a tűzoltási, kárelhárítási tevékenység befejeztével gondoskodni kell a forgalmi akadály megszüntetéséről, további veszélyhelyzeteket okozó körülmények elhárításáról, illetve a közútkezelő szervezet kirendeléséről.

2. Kötőtpályás járművek

2.1. Felderítés

- 2.1.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
- meg kell győződni a feszültségmentesítés végrehajtásáról;
  - van-e veszélyben emberélet, kiesett, elmenekült sérültek felkutatása;
  - veszélyt jelző tábla illetve a mozdonyvezetőtől, menetokmányból információ a szállítmányra vonatkozóan;
  - forgalom leállítása, elterelésének lehetőségei, szükség szerint a terület lezárása;
  - elektromos és más légvezeték, híd, közúti felüljáró, aluljáró védelme;
  - biztonságos megközelítési, illetve működési távolság;
  - jármű, rakomány elmozdulásának lehetősége;
  - időjárási viszonyok befolyásoló hatása;
  - van-e gyújtóforrás a kárhelyen.

2.2. Beavatkozás előkészítése

- 2.2.1. A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- intézkedni kell a beavatkozás helyszínét érintő szakasz feszültségmentesítéséről. A feszültségmentesítést végző szakembert írásban nyilatkoztatni kell a feszültségmentesítés végrehajtásáról, a felső vezetéket a beavatkozás helyszíne előtt és mögött is le kell földelni;
  - feszültség alatti felső vezetéket, elektromos egységet 2 méteren belül nem közelítünk meg;
  - feszültségmentesítés elvégzését igazoló nyilatkozat nélkül beavatkozni nem lehet;
  - vasúti forgalom korlátozásáról, az égő és nem égő szerelvények eltávolításáról;
  - vonulás során a TV határozza meg a vonulási és kikerkezési sorrendet a várható munkáknak megfelelően;
  - elgurulás ellen biztosítani kell a járművet, mert a beavatkozás, illetve a deformálódás, kiégés miatt a súlypont megváltozhat, a szerelvény elgurulhat;
  - állomáson történő vasúti szerelvény tűzésnek esetén az égő szerelvény 20 méteres körzetében minden felsővezeteki berendezés feszültségmentesítését végre kell hajtani;
  - az utasszállító kocsik hő hatására saját súlyuktól is megrogyhatnak;
  - terület-lezárás, forgalomeltereltetés a rendőrség segítségével;
  - veszélyes anyag szállítása esetén a vonatkozó különös szabályokra;

- k) nagyszámú sérült vagy utas ellátásának valamint segítségének érdekében intézkedni kell a társszervek kirendeléséről, mentők (tömegbalesetes jármű) rendőrség, Közlekedésbiztonsági Szervezet (a továbbiakban: KBSZ);
- l) intézkedni kell az adott szolgáltató balesetelhárító szereinek riasztásáról, szakember kirendeléséről.

2.3. Életmentés

2.3.1. Az életmentést az alábbiak figyelembevételével kell végrehajtani:

- a) a sérültek kimentése, illetve a mentés idejére a sérültek környezeti hatásoktól való védelme;
- b) a mentőorvos véleményének figyelembevételével mentési sorrend meghatározása, mentés a sérültek helyzetére, a sérülés jellegére és mértékére tekintettel.

2.4. Beavatkozás

2.4.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:

- a) lakott területen kívül csak a riasztott eszközökön lévő oltóanyag vehető figyelembe;
- b) a tömlőket lehetőség szerint a sínek alatt kell átvezetni;
- c) alapvetően vízzel történő oltást kell alkalmazni;
- d) a szerelvényeket szét kell kapcsolni, és a nem égő részt biztonságos távolságra kell vontatni;
- e) lehetőség szerint a még nem égő rakományt, anyagokat el kell távolítani;
- f) a zárt terek (főként raktér) nyitásakor fel kell készülni a szűrőláng hatására;
- g) szükség esetén a helyszínre érkezett MÁV balesetelhárító egységet a munkálatokba be kell vonni;
- h) a veszélyes anyagok szétfolyását, csatornába, élő vízbe történő bejutását meg kell akadályozni, a szétfolyt veszélyes anyagok és a mentesítő anyagok elszállítatásáról gondoskodni kell.

2.5. Utómunkálatok

2.5.1. Az utómunkálatok során nagy figyelmet kell fordítani a tűzoltási, kárelhárítási munka befejeztével a további veszélyhelyzeteket okozó körülmények megszüntetéséről, a forgalmi akadály megszüntetésének elősegítéséről, illetve a köztisztaságot visszaállító szervezet kirendeléséről.

3. Hibrid járművek tüzeinek oltása

3.1. Vonulás

3.1.1. E szabályzat közúti járművek 1.1. pontja és annak alpontjai alapján.

3.2. Felderítés

3.2.1. A felderítést e szabályzat közúti járművek 1.2. pontja és annak alpontjai alapján kell végrehajtani, valamint:

- a) meg kell győződni az üzemelési mód jellemzőjéről, azonosító jeleket, feliratokat, külső jeleket fel kell kutatni;

- b) meg kell győződni róla, hogy a műszerfalon elhelyezkedik-e külön töltés-feszültségmérő, valamint mellette Power feliratú nyomógomb;
- c) fel kell deríteni a nagy- vagy középfeszültségű (narancssárga vagy kék) kábelek helyét.

3.3. Beavatkozás előkészítése

- 3.3.1. A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) hibrid üzemmód esetén a nagyfeszültségű rendszer áramtalanításáig az alvó hatásból adódó balesetek elkerülése érdekében a járművet rögzíteni kell;
  - b) nagyfeszültségű rendszer áramtalanítását az arra kijelölt elemmel kell elvégezni, melynek helyét piktogram jelzi a csomagtérben, vagy a hátsó ülésor mellett vagy alatt, egyes típusoknál az a pótkerék alatt található;
  - c) a jármű magasfeszültségű rendszere kikapcsol amennyiben a légzsákok működésbe léptek;
  - d) a tároló akkumulátorok feszültsége sorba kötött modulok esetében 150-650 V. Az akkumulátor telep fedelét nem szabad eltávolítani, figyelemmel az elektromos égés, sokk, vagy áramütés veszélyére;
  - e) a feszültség alatt lévő berendezések tüzeinél a tűzoltó csak 400 V-ig áramtalaníthat. A biztonságtechnikai berendezések ismeretében a beavatkozás biztonságos végrehajtása megköveteli a feszültségmentesítést, ezért kellő gyakorlattal és megfelelő védőfelszereléssel rendelkező tűzoltó azt a TV irányításával végrehajthatja. Áramtalanítás csak a megjelölt helyen lévő áramtalanító retesz, illetve főbiztosíték eltávolításával hajtható végre, amennyiben ez nem lehetséges a főkábel csak a megjelölt helyen lehet elvágni.

3.4. Beavatkozás

- 3.4.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) a jármű stabilizálása során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyfeszültségű kábelekre;
  - b) amennyiben a járművön található gyári alátámasztási pont akkor azokat kell használni;
  - c) tűz esetén víz, vagy ABC tűzoltó készülék használata ajánlott;
  - d) a magasfeszültségű akkumulátort tűz esetén vízzel kell elárasztani.

3.5. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 3.5.1. Intézkedni kell a gépjármű motorjának leállítására, áramtalanítására. A kiegészítő akkumulátor saruit el kell eltávolítani.
- 3.5.2. A jármű indítókulcsát a gépjárműtől legalább 10 méterre el kell távolítani.
- 3.5.3. A járművet stabilizálni kell, mert a deformálódás, illetve a kerékabroncs kidurranása miatt a súlypont megváltozhat, baleset illetve borulásveszély következhet be.
- 3.5.4. Intézkedni kell a terület lezárására, a forgalomelterelést a helyszínen tartózkodó rendőrség végzi.
- 3.5.5. Veszélyes anyag szállítása esetén a vonatkozó különös szabályok be kell tartani.

3.6. Utómunkálatok

3.6.1. E szabályzat VIII. fejezet 1.7. pontja és annak alpontjai alapján.

4. Légijárművek tüzeinek oltása

4.1. Általános rendelkezések

- 4.1.1. A repülőtéri tűzoltóságoknak a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (a továbbiakban: ICAO) vonatkozó előírásait is figyelembe kell venni.
- 4.1.2. Az állandóan üzemelő repülőtéren, illetve közvetlen környezetében bekövetkező rendkívüli esemény felszámolása érdekében a repülőtérnek a jogszabályok, ajánlások alapján készített kényszerhelyzeti tervvel kell rendelkeznie.
- 4.1.3. A balesetet szenvedett légijármű utasait - még abban az esetben is, ha a légijármű nem ég - közvetlen életveszélyben lévőknek kell tekinteni. Kimentésük érdekében mentési csoportokat kell szervezni.
- 4.1.4. A káreset helyszínén, valamint a felállítási helyeken a megkülönböztető fényjelzés használata kötelező. Repülőtereken a guruló-utakat, kifutópályát érintő vonulás során hangjelzés nem használható.
- 4.1.5. A baleset, rendkívüli esemény következtében elhunytakat, a roncsokat, csomagokat, a fekete dobozt a feltalálás helyéről elmozdítani, a helyszínt megváltoztatni, csak időlegesen és különösen indokolt esetben - életmentés, tűzoltás érdekében - szabad. A megtalált fedélzeti dokumentumokat meg kell őrizni és a hatóságoknak át kell adni.

4.2. Vonulás

- 4.2.1. A repülőtéren belüli vonulás, annak sorrendje és a helyszín megközelítése a TMMT figyelembevételével, a TV által meghatározott módon történjen.

4.3. Felderítés

- 4.3.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
  - a) vonulás közben a légijármű megközelítésekor fokozott figyelmet kell fordítani a szél irányának, erősségének megállapítására;
  - b) a légijármű minden esetben légzőkészülék használata mellett közelíthető meg;
  - c) a veszélyes zónák figyelembevételére a jármű megközelítésekor;
  - d) az életveszélyben levők helyzetének megismerésére;
  - e) a mentésre, beavatkozásra használható kijáratok, vészkijáratok és vágási felületek felderítésére;
  - f) a veszélytelen és szabaddá tehető mentési útvonalak kijelölésére;
  - g) a tűz határvonalára, terjedési irányára;
  - h) a lehetséges vagy meglévő tűzfelület meghatározására;
  - i) az utastér, raktér, szerkezeti részek, üzemanyagtartályok, palackok veszélyeztetettségére;
  - j) a veszélyes anyagok elhelyezkedésére, tulajdonságaira;
  - k) a fedélzeten levő fel nem robbant robbanóeszközökre, lőszerre;
  - l) arra, hogy a légijármű polgári vagy katonai-e;

- m) fegyverzetére (robbanásveszély);
- n) a hajtóművek működnek-e;
- o) szárnyak állapotára;
- p) a futóművek állapotára.

4.3.2. Katonai rendeltetésű, valamint veszélyes anyagot, vegyszereket szállító légi járművek esetében a helyszínt fokozott gondossággal, fegyverzettel rendelkező légi járművet pedig csak oldalról szabad megközelíteni.

4.3.3. Az elsőnek helyszínre érkező raj parancsnoka haladéktalanul közölje a káreset helyszínére vonuló rajokkal, valamint az ügyelettel a légi jármű tartózkodási helyét, koordinátáit.

4.4. Beavatkozás előkészítése

4.4.1. Várható légi jármű esemény során a várt leszállás helyszínén a TV a leszállási iránynak megfelelően két csoportot szervezzen, amelyek felállítási helyét a taktikai, illetve a repülő leszállásánál bekövetkező körülmények figyelembevételével kell meghatározni:

- a) első csoport a légi járművet támadó főerők (speciális habbal oltók, nagy oltóteljesítményű és tartálykapacitású szerek, porral oltók);
- b) második csoport a légi járművet kísérő, hátulról támadó, követő egységek (kisebb kapacitású, oltóanyaggal rendelkező szerek).

4.4.2. A TV intézkedjen a taktikai csoportok felállítási helyeinek pontos meghatározására.

4.4.3. A követő csoport egységei a felállítási helyük mellett elhaladó (jelzett) repülőgép elhaladása után azonnal kezdjék meg a gép követését. A pálya szélességének kihasználásával ügyelni kell arra, hogy a hajtómű hatáskörzetén belül ne tartózkodjon gépjármű.

4.4.4. A szerek működési helyét úgy kell meghatározni, hogy a beavatkozás során szükségszerű helyváltoztatás lehetősége biztosított legyen.

4.4.5. A TV tartson folyamatos kapcsolatot a légi-irányítással, valamint a repülőtér ügyeletes vezetőjével.

4.5. Életmentés

4.5.1. Az életmentést az alábbiak figyelembevételével kell végrehajtani:

- a) a TV intézkedjen a sérült személyek mentésére és az égő roncsok oltására. Szárny fölött elhelyezett vészkijáratokon történő behatolás esetén megközelítésük a szárny belépő-él irányából történjen;
- b) a TV elsődleges feladatai közé tartozik a veszélyes zóna kijelölése, a repülőgép esetlegesen kibocsátott vészcsúszdáinak védelme, illetve a menekülésre, mentésre használható nyílások, útvonalak megközelíthetőségéről történő gondoskodás;
- c) a TV jelölje ki azt a területet, ahol a kimenekített személyek átadásra kerülnek a közreműködő mentő erőknek. Biztosítsa a repülőesemény vizsgálóinak tevékenységét.

4.6. Beavatkozás

- 4.6.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) Az egységek felállítási helyét úgy kell meghatározni, hogy a viszonylag nagy sebességgel történő leszálláskor számítani kell arra, hogy a gép oldalra kitörhet.
  - b) A beavatkozás során számítani kell arra, hogy:
    - ba) megváltozhat a szél iránya;
    - bb) a szétfolyó üzemanyag meggyulladhat;
    - bc) vissza kell vonni az erőket, eszközöket a tűz visszagyulladás miatt;
    - bd) a katonai légijármű fegyverzetét elérheti a tűz és azt aktiválhatja.
    - be) A beavatkozást lehetőség szerint szél felőli oldalról kell végezni.
  - c) A beavatkozás során koncentráltan a géptörzs védelmére kell törekedni. Több darabra szakadt géptörzs esetén az erőket meg kell osztani. A tűz oltásával egy időben meg kell kezdeni az életmentést, biztosítani kell a menekülési útvonalakat.
  - d) A TV a beavatkozás eredményessége érdekében fokozott figyelemmel legyen a légijármű alábbi szerkezeti sajátosságaira:
    - da) alkáli fémötvözetekből készült félhéljre, önhordó szerkezetekre;
    - db) különböző helyeken nagymennyiségű éghető folyadékok jelenlétére;
    - dc) nagy nyomás alatt lévő (20-200 bar) hidraulikus csővezetékekre;
    - dd) oxigén és légkondicionáló rendszerre;
    - de) forgó, csukló, mozgó alkatrészekre;
    - df) a gép teljes terjedelmében bárhol előforduló feszültség alatt lévő elektromos vezetékekre.
  - e) A légijármű tüzének eloltása érdekében törekedni kell a tűz lehető legrövidebb időn belüli körülhatárolására, a tűzterjedés megakadályozására.
  - f) Az épületre, építményre zuhant vagy repülés közben felrobbant légijármű földre hulló részeit lehetőség szerint az adott terület, létesítmény tüzével együtt kell oltani.

Géptörzs

- 4.6.2. A törzsbe történő behatolás előtt a légijármű sajátosságokat figyelembe véve fel kell becsülni a géptörzs állapotát, állékonyságát. Vizsgálni kell a törzs és a burkolat roncsolódásának mértékét, a tűz hatása által előidézett elszíneződést.
- 4.6.3. A behatolásra lehetőség szerint a szélfelőli oldalon lévő természetes nyílásokat kell használni, nyitni.
- 4.6.4. Amennyiben bontást kell alkalmazni, törekedni kell a megjelölt vészvágati helyeken történő vágásra. Ha nincs jelölés, lehetőség szerint a törzs felsőrész középvonalánál, az ablakoknál vagy ezek között, a szék karfa szint és a kalaptartó szint közötti területen kell a behatolást végrehajtani.
- 4.6.5. A törzsbe behatoló mentő személyek minden esetben kötelesek légzőkészüléket használni, szükséges a füsteltávolítást haladéktalanul megkezdeni. A törzsbe történő behatolás sugárvédelem mellett történjen.
- 4.6.6. Az ajtók nyitása esetén a nyitást végző tájékozódjon a vészcsúszda állapotáról, valamint a géptörzsben meglévő túlnyomásról.
- 4.6.7. Túlnyomás során a kifelé nyíló ajtók, vészkijárat nyílások nyitásakor fokozott figyelemmel kell eljárni.

Futómű

- 4.6.8. Futómű túlmelegedésekor annak megközelítése a géptörzs hosszirányához viszonyítva lehetőség szerint 45°-ban történjen.
- 4.6.9. A futóművek hűtését ventilátorral haladéktalanul meg kell kezdeni, amennyiben nem áll rendelkezésre ventilátor akkor porlasztott vízszugár szakaszos alkalmazásával kell végrehajtani. A hűtés ideje alatt sugárvédelmet kell biztosítani. Tűz esetén a lánggal égést haladéktalanul meg kell szüntetni a környező alkatrészek egyidejű hűtése mellett.

Katonai légi jármű

- 4.6.10. A TV tájékozódjon:
- a fegyverzet állapotáról;
  - a katapultrendszerek állapotáról;
  - a szétszóródott robbanószerekről, veszélyeztetettségük mértékéről;
  - a fedélzeten található speciális anyagokról (Hidrazin).

4.7. A beavatkozás biztonsági előírásai

- 4.7.1. A TV intézkedjen a gép elgurulásának megakadályozására és a terület lezárására olyan mértékben, hogy a mentés és tűzoltás végrehajtható legyen.
- 4.7.2. Veszélyes zóna kijelölése a repülőgép előtt és mögött kb. 1000 méter, elforgatható csöves fegyverzet esetén a veszélyes zónát a fegyverzet irányvonalában kell kialakítani.
- 4.7.3. A TV a körülmények mérlegelése alapján intézkedjen a területet lezárásáról a légi jármű első földet érési helyétől a teljes megállásig tartó terület által meghatározott körzetben.
- 4.7.4. A TV határozza meg a lezárt területen tartózkodók, belépésre jogosultak körét.

5. Hajótűzek oltása

5.1. Általános előírások

- 5.1.1. Ezen fejezetben foglaltakat a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény és az víziközlekedés rendjéről szóló 57/2011. (XI. 22.) NFM rendelettel kiadott Hajózási Szabályzatban foglaltakkal együttesen kell alkalmazni.
- 5.1.2. Figyelembe kell venni a személyszállító hajó (kabinos vagy termes), teherszállító és tankhajó biztonsági berendezéseinek (beépített tűzjelző és tűzoltó rendszer), valamint a kiképzett személyzet beavatkozási lehetőségeit, továbbá a hajóskapitány és az úszómű vezetőjének a törvényben, az életmentéssel, tűzoltással kapcsolatosan meghatározott jogait és kötelezettségeit.

- 5.1.3. A helyszínen lévő TV a hajó kapitányával (úszómű vezetőjével) egyeztetve végezze a káreset felszámolásához szükséges feladatokat.
- 5.1.4. Hajók vészjelzése:
- körkörösén mozgatott zászló vagy más alkalmas tárgy;
  - körkörösén mozgatott fény;
  - lobogó, alatta vagy felette elhelyezett gömb vagy hasonló tárgy;
  - rövid időközönként vörös csillagrakéták, illetve petárdák;
  - a morze ábécé szerinti (SOS) jelek együtteséből álló fényjelzés;
  - kátrány, olaj égetésével keletkező láng;
  - vörös színű ejtőernyős rakéta vagy kézi fáklya;
  - kinyújtott karok felülről mindkét oldalról lefelé történő lassú mozgatása.
- 5.1.5. A hajó kapitánya, (úszómű vezetője) káresemény bekövetkezésekor megkezdi a belvízi utakon közlekedő úszólétesítmények hajózásra alkalmassága és megfelelősége feltételeiről, az üzemképesség vizsgálatáról és tanúsításáról szóló 13/2001. (IV.10) KöVIM rendelet szerinti biztonsági tervben foglaltak alkalmazását, amelyet leállítás, tüzeset, utasok evakuálása és „ember a vízben” szituációkara kell alkalmazni.
- 5.1.6 Káresemény vagy baleset során, amelynek következtében a szállított veszélyes anyagok a szabadba juthatnak a hajó kapitányának (úszómű vezetőjének) „Tartsa magát távol tőlem” jelzést kell leadni, amennyiben a személyzet nem képes elhárítani az emberi életet vagy a hajózást fenyegető, a szállított anyagnak a szabadba jutása miatt keletkező veszélyt. A „Tartsa magát távol tőlem” jelzés hang- és fényjelzésből áll. A hangjelzés legalább 15 percen keresztül folyamatosan ismétlődő egy hosszú és egy rövid hangból áll. A TV-nek figyelembe kell vennie a jelzést és gondoskodnia kell a beavatkozó állomány megfelelő védőfelszereléséről.

5.2. Felderítés

- 5.2.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
- a mentendő személyek helyére a behatolás útvonalára és a visszavonulás biztosítására;
  - a helyiségben tartózkodók, mentésre szoruló személyek számára, esetleges sérülésük mértékére, menekítésük útvonalára;
  - a fedélzet alatti helyiségek megközelítési útvonalaira, méreteire (hosszára, szélességére), funkciójára, kialakítására, járataira;
  - a gépészeti berendezésekre;
  - közműszerelvények helyére, kiszakaszolásuk lehetőségeire;
  - veszélyes anyag szállítására utaló jelzésekre (kék kúp, éjszaka kék fény);
  - a fellelhető, tárolt anyagokra, különösképpen a veszélyes anyagokra, palackokra;
  - a behatolási és szellőző pontokra, továbbá a szabad mozgást akadályozó egyéb tárgyakra, építészeti kialakításokra, füsteltávolítási lehetőségekre;
  - a tűz helye melletti (feletti, alatti) helyiségek funkciójára, a benne tartózkodó személyekre;
  - az alkalmazandó sugarak felállítási helyeire.
- 5.2.2. A helyismerettel rendelkező személytől (hajóskapitány, úszómű vezetője) adatokat és információkat kell gyűjteni.

- 5.2.3. Tűz vagy füst esetén a felderítést csak légzésvédelmi felszereléssel és egyéb szükséges felszerelésekkel (életmentő kötél), eszközökkel ellátva legalább 4 fő tűzoltó végezheti. Amennyiben a hajón el lehet helyezni 2 főt biztosításra, akkor a felderítést 2 fő is megkezdheti.
- 5.2.4. A behatolás megszerelt, de száraz sugárral történjen. Minden esetben kötelező osztókezelő kijelölése.
- 5.2.5. Amennyiben az életmentő kötél alkalmazása nem kivitelezhető, akkor a megszerelt tömlőket az életmentés és tájékozódás céljára is alkalmazni kell.
- 5.2.6. A felderítés során információt kell szerezni arról, hogy a szállított anyag hogyan reagál vízzel, illetve, hogy a rakomány milyen módon van rögzítve.
- 5.2.7. Fel kell mérni a hajótest bordázatát, illetve merevítését.
- 5.2.8. A felderítésnek alkalmasnak kell lennie a hajó lehetséges megközelítési módjának meghatározására.
- 5.2.9. A felderítés során minden lehetséges információt be kell szerezni a NAV INFO-tól.

5.3. Életmentés

- 5.3.1. Az életmentést az alábbiak figyelembevételével kell végrehajtani:
- a hajó kapitánya (úszómű vezetője) káresemény bekövetkezésekor megkezdheti a biztonsági tervben foglaltak alkalmazását, intézkedik a mentőgyűrűk, mentőcsónakok alkalmazásáról, valamint azon eszközök készenlétbe helyezéséről, amelyek lehetővé teszik az utasok sekély vízre, partra vagy egy másik hajóra való biztonságos átszállítását;
  - a hajó kiképzett és helyismerettel rendelkező személyzetét igénybe kell venni a feladatok végrehajtásához;
  - az átvizsgált helyiségekről kimutatást kell készíteni;
  - az életmentést lehetőleg a beavatkozás helyét és irányát nem érintő útvonalon kell végrehajtani;
  - szükség esetén párhuzamosan több mentési csoporttal kell az életmentést végrehajtani;
  - amennyiben a személyek biztonságos helyre történő szállításához szükséges, a vízi rendszet irányításával igénybe kell venni a helyszínen lévő vízi közlekedési eszközöket.

5.4. Beavatkozás

- 5.4.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- az érintett területen szükség szerint hajózási zárat kell elrendelni a vízi rendszet segítségével;
  - az érintett hajót lehetőség szerint a sodródás irányából és a szél felőli oldalról közelítsük meg;
  - összekapcsolt szállítóegységek esetén, amennyiben a tűz veszélyezteti az alakzat többi egységét, akkor törekedni kell azok szétkapcsolásra;

- d) a tűzoltás érdekében elsősorban a hajó saját oltóberendezéseit kell alkalmazni, másodsorban a mentésre, segítségnyújtásra érkező hajó tűzoltó berendezéseivel kell megkezdeni a tűzoltást;
- e) a hajó kapitányával (úszómű vezetőjével) egyeztetve, hegymenetbe fordulva partközelsébe kell irányítani és vesztegeltetni az úszóművet és gépjárműfeckendőről vízágyúkkal, szerelt sugarakkal kell megkezdeni az oltást, továbbá intézkedni kell mobil kismotor feckendők helyszínre riasztásáról;
- f) a beavatkozó állomány készüljön fel a szúróláng, fokozott hőhatás elleni védelemre;
- g) elsőnek a tűz a még nem égő részek irányába történő továbbterjedését kell megakadályozni;
- h) meg kell vizsgálni a hő- és füstelvezetés lehetőségeit, és azt az elsődlegesen beépített, vagy mobil eszközökkel végre kell hajtani;
- i) meg kell vizsgálni az oltóanyag bejuttatás lehetőségét. Amennyiben a nagy hőhatás miatt a tűzzel érintett rész nem közelíthető meg, mesterséges nyílások készítésének lehetőségével kell számolni;
- j) a gépházban történő beavatkozáskor különös figyelmet kell fordítani a beépített gázzal oltó rendszerek működtetésére;
- k) vízzel történő oltás esetén figyelni kell, hogy a keletkező összegyűlt víz ne okozza a hajó megengedett merülési mélységének túllépését, vagy veszélyes megbillenését;
- l) minden esetben gondoskodni kell a biztonságos visszavonulás feltételeinek biztosításáról;
- m) a váltásra és a beavatkozó állomány biztosítására tartalék létszámot kell képezni;
- n) a TV törekedjen arra, hogy csak a legszükségesebb beavatkozó létszám tartózkodjék egy időben a zárt területen;
- o) a hajótest szerkezeteinek hűtéséről gondoskodni kell;
- p) fel kell készülni a lerakódott olajszennyeződések meggyulladására.

5.5. A beavatkozás biztonsági előírásai

- 5.5.1. A közművek kiszakasztása csak a technológia figyelembe vételével történhet.
- 5.5.2. A fedélzet alatt a rádió-összeköttetés megszűnhet, ezért a hírforgalmat egyéb módon kell megszervezni. A tűzoltás során a visszavonulási idők meghatározásával és fokozott betartásával kell biztonságosabbá tenni a beavatkozást.
- 5.5.3. A tűzzel érintett hajón tartózkodó tűzoltókról nyilvántartást kell készíteni. A TV jelöljön ki legalább 1 főt, aki a nyilvántartást vezeti és a TV-t folyamatosan információkkal látja el a beavatkozásban résztvevőkről. Több felhatalási pont esetén a nyilvántartói létszámot a felhatalási pontoknak megfelelően növelni kell, és közöttük biztosítani kell a megfelelő kommunikációs kapcsolatot.
- 5.5.4. A beavatkozók biztosítására legalább 2 fő álljon mentésre készenlétben légzőkészülékkel. Amennyiben szükséges a biztosításban résztvevők létszámát növelni kell. Ezen biztosító személyek a tartalék képzés során nem számíthatóak be.
- 5.5.5. Sodródó hajó esetén fel kell készülni a megfeneklésre és a vele járó esetleges egyensúlyvesztésre.

5.6. Utómunkálatok

5.6.1. Az utómunkálatok során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:

- a) legalább 2 fő végezheti;
- b) különösen nagy figyelmet kell fordítani az esetlegesen meggyengült, illetve károsodott hajótest állékonyságára.

IX. fejezet

Gázt szállító járművek, gázvezetékek, gáztartályok és gázpalackok tüzeinek oltása

1. Általános előírások

- 1.1. E fejezet előírásait - gázt szállító járművek, gázvezetékek, gázfogadó állomások, gáztartályok, gázpalackok meghibásodása, illetve tüzeinek oltása során, továbbá láng - vagy hőhatásnak kitett gázpalackok esetében - a szabályzat általános előírásaival együttesen kell alkalmazni.
- 1.2. A bejelentett gázömlés, baleset, tüzeset során - szakemberek igénybevételével - lehetőség szerint a legrövidebb idő alatt meg kell szüntetni a gázömlést, robbanásveszélyt.
- 1.3. Amennyiben a jelzés tartalmából gázvezeték meghibásodására és annak következtében nagyobb mennyiségű gáz kiáramlására, gázfogadó állomás vagy gáztartály tüzeire lehet következtetni, tájékozódni kell a közvetlen életveszélyben lévő személyekről, és meg kell állapítani a kiáramló gáz terjedési irányát és várható hatását.

2. Felderítés

- 2.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
  - a) a vonulás és a kárhely megközelítése során a szélirányt figyelembe kell venni;
  - b) a vonuló egységeket biztonságos távolságban és helyen kell felállítani a felderítés idejére;
  - c) a felderítést legalább 2 fővel kell végrehajtani, használva a rendelkezésre álló egyéni védőeszközöket, légzésvédő készüléket és lehetőség szerint személyi gázérzékelő műszert;
  - d) lehetőség szerint gázkoncentráció mérést kell végezni;
  - e) az esetleges életveszély és a lehetséges menekítési útvonalak meghatározására;
  - f) a gázszivárgás, gázömlés, gáztűz körülményeire: a sérült vezeték (tartály) mérete, gázvezeték esetében nyomvonal iránya, elhelyezkedése, a szabadba jutó gáz mennyisége, fizikai-kémiai tulajdonságai, terjedési irányai, az időjárási körülmények és azok változékonysága, a terület beépítettsége és domborzati viszonyai;
  - g) a gázvezeték vagy egyéb szerelvény kiszakaszolási, elzárási lehetőségeire;
  - h) gyújtóforrások felderítésére és megszüntetésére;
  - i) az adatok gyűjtésére a legcélszerűbb beavatkozás érdekében;
  - j) a rendelkezésre álló és a beavatkozáshoz célszerű oltóanyagokat, oltóvíz-forrásokat.

3. Beavatkozás előkészítése

- 3.1. A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) gázömlés esetén a veszélyességi övezetet a szélirány felől indulva, a helyszíni adottságoknak megfelelően, lehetőleg több irányból haladva, folyamatos gázkoncentráció méréssel kell kijelölni:
    - aa) biztonságos zóna: Alsó Robbanási Határérték (a továbbiakban: ARH) 0 tf %;
    - ab) átmenet zóna a koncentráció 0%-nál nagyobb ARH 40 %-nál kisebb;
    - ac) veszélyes zóna a koncentráció nagyobb mint ARH 40%;
  - b) a társszervek bevonásával intézkedni kell a veszélyeztetett terület lezárására, a lezárt terület kiürítésére, a környezetben lévők tájékoztatására és a forgalom elterelésére;
  - c) ki kell jelölni a tűzoltó gépjárművek felállítási helyét, ahol a káresethez a lehető legközelebb, de még biztonságos körülmények között működhetnek;
  - d) a beavatkozó tűzoltó technika táplálása a veszélyességi övezeten kívülről, olyan vízforrásról történjen, amely elegendő vizet nyújt a biztonságos beavatkozáshoz, ennek hiányában meg kell szervezni a vízszállítást;
  - e) a gázvezeték sérülése esetén fel kell venni a kapcsolatot a vezeték üzemeltetőjével, és intézkedni kell a vezeték kiszakaszolásáról a gázkiáramlás megszüntetése céljából.

4. Beavatkozás

- 4.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) gázömlés, vagy gázfelhő kialakulása esetén a TV utasítására a legszükségesebb létszámmal, teljes védőfelszerelésben kell a beavatkozást végrehajtani;
  - b) tűz esetén minél hamarabb meg kell kezdeni a vezeték (tartály) és a környezet intenzív hűtését;
  - c) tartály (vezeték) hűtésére a kézi sugarakkal szemben előnyben kell részesíteni a telepíthető és biztonságos távolságról felügyelhető vízágyúkat;
  - d) a gázvezetékek szivárgásakor, gázömlésekor, tüzeinek oltásakor ki kell kérni a vezeték üzemeltetőjének véleményét, és vele együttműködve kell a feladatot végrehajtani;
  - e) a tűzoltás befejezéséig a kárhelyen folyamatosan mérni kell a gázkoncentrációt;
  - f) palackos gázszállítmány szivárgása, tüze esetén meg kell kísérelni a szivárgó, égő palack eltávolítását, a többi intenzív hűtése mellett;
  - g) cseppfolyós gáz kijutása esetén a párolgást és a robbanásveszélyt habtakarással kell csökkenteni;
  - h) meg kell akadályozni, hogy a gáz vagy cseppfolyós gáz közműsatornába vagy talajszint alatti helyiségekbe jusson és azokban továbbterjedjen;
  - i) a gázfelhő terjedését vízfüggönyök (RB-s turbóventillátor) alkalmazásával le kell határolni, felhígítását vagy lekötését szórt vízsugarakkal elő kell segíteni. A vízpajzsokat a kifúvás helyétől 5-10 m távolságban úgy kell elhelyezni, hogy a szél a gázfelhőt az U alakban kialakított vízfüggöny felé sodorja. Földgáz kiáramlása esetén, a kiáramlás környezetének nedvesítésével kell csökkenteni a robbanásveszélyt.

4.1.1. Gázt szállító vezeték tüzeinek oltása

- 4.1.1.1. Beavatkozás fáklyaégés esetén:

- a) TV intézkedjen az éghető anyagok eltávolítására, a környezet hűtésére;
- b) a kialakult gázfáklyát mindaddig nem szabad eloltani, amíg a gáz utánpótlását kiszakaszolással és a gáz folyamatos hűtés melletti ellenőrzött kiégetésével meg nem szüntették. Ezt követően a gázfáklyát amint a láng hosszúsága 0,5 méter alá csökken, lehetőség szerint porral el kell oltani, majd a hűtést tovább kell folytatni.
- c) a TV a tűzoltás során szakember véleményét vegye figyelembe, és folyamatosan gondoskodjon a robbanásveszély elhárításáról, a tűz továbbterjedésének megakadályozásáról, valamint a tűz környezetében lévő berendezések hűtéséről;
- d) a tűzoltás befejezése után a hűtést addig kell folytatni, amíg a visszagyulladás veszélye teljesen meg nem szűnik.

4.1.2. Gázt tároló tartályok gázömléseinek elhárítása, tüzeinek oltása

4.1.2.1. Gázt tároló tartály sérülése, gázömlés esetén, az általános szabályokon túl a következőket kell figyelembe venni:

- a) amennyiben a sérült, illetve a szomszédos (veszélyeztetett) tartályokra palásthűtő berendezés van kiépítve, a TV intézkedjen azok beindítására;
- b) amennyiben a palásthűtő berendezések nem kielégítően működnek, a tartályok intenzív hűtését mobil felszerelésekkel, hűtősugarak, vízágyúk bevetésével kell végezni;
- c) mélyhűtött cseppfolyós gázt tartalmazó tartályt vízzel locsolni nem szabad. Fáklyatűz esetén a hűtés a gázfáklya közvetlen környezetére korlátozódjon;
- d) a kifolyt cseppfolyós gázt a párologás csökkentése érdekében közép vagy nehéz kiadósságú habbal le kell takarni;
- e) intézkedni kell a tartály betáplálásainak lezárására, illetve lehetőség szerint a tartály leürítésére, a tárolt anyag átfejtésére;
- f) a csapadékvíz-elvezető és egyéb csatornák lezárására, a cseppfolyós gáz tovaterjedésének megakadályozása céljából.

4.1.2.2. Gázt tároló tartály tüze esetén, az általános szabályokon túl a következőket kell figyelembe venni:

- a) ha a vonuló egységek egy égő gáztartály intenzív hűtését 10 percen belül nem tudják megkezdeni, fel kell készülni arra, hogy a belső nyomás megnövekedése miatt a tartály felrobban. Ilyen esetben a hűtést nagy távolságból, (lehetőleg telepített) vízágyúk segítségével kell megkezdeni;
- b) a kialakult gázfáklyát az 4.1.1.1 b) pontban meghatározottak alapján kell oltani.

4.1.3. Gázpalackok tüzeinek oltása

4.1.3.1. A TV a gázpalackon található jelölések, és színjelek alapján állapítsa meg a gáz fajtáját, vegye fel a kapcsolatot az üzembentartóval, a töltő- és szállítóvállalattal.

4.1.3.2. A TV derítse fel, hogy

- a) a palackot közvetlenül vagy közvetve érte-e láng- vagy hőhatás, milyen hőmérsékletű a gázpalack;
- b) milyen volt a tűz keletkezésének időpontjában a töltöttség;
- c) zárt vagy nyitott-e a szelep.

4.1.3.3. A TV intézkedjen a lehűlt, már nem robbanásveszélyes palack elszállíttatására.

- 4.1.3.4.Acetilén gázpalackok tüzeseténél a TV intézkedjen az intenzív és folyamatos hűtésről, valamint a helyzet felmérése alapján a tűz egyéb körülményeinek hatását is figyelembe véve, illetve amennyiben életveszély van, akkor döntsön a palack kimentéséről.
- 4.1.3.5.A tűz eloltását követően gondoskodni kell a palack folyamatos hűtéséről.
- 4.1.3.6.A kimentett gázpalackokat olyan biztonságos helyre kell vinni, ahol az - robbanás esetén - sem a tűzoltást végzőkre, sem a környezetre nem jelent veszélyt.
- 4.1.3.7.A gázpalackok intenzív hűtését mindaddig folytatni kell, amíg a szakember véleménye szerint az nem szállítható.
- 4.1.3.8.A hűtősugarakat úgy kell elhelyezni, hogy a terep vagy műtárgy által nyújtotta védelmet maximálisan ki lehessen használni a sugárvezetők biztonsága érdekében.
- 4.1.3.9.A hűtés időszakára a területet veszélyességi övezet kijelölésével le kell zárni.
- 4.1.3.10.A gázpalack sérülése vagy tűzbe kerülése esetén a palack mesterlövész puskával való kilövése lehetséges, az alábbiak figyelembevételével:
- a) a lövés következtében kiáramló gázt láng vagy hőhatás nem érheti;
  - b) a kilövés csak biztonságos távolságból, megfelelő védőfelszerelés viselése mellett végezhető el;
  - c) a kilövést csak a rendőrség kiképzett, fegyverhasználatra jogosult, gyakorlott személye végezheti.
- 4.1.3.11.PB-gázpalack tüze esetében a TV elsőként a folyamatos hűtést szervezze meg.
- 4.1.3.12.Az oltást akkor szabad elvégezni, ha a palack környezetében nincs olyan gyújtóforrás, ami a kiáramló gázt visszagyújtaná. A lángzónában lévő gázpalackokat a TV utasítása szerint lehet mozgatni, folyamatos intenzív hűtés biztosítása mellett. Ha a gázpalackból kiáramló gáz ég, a TV intézkedjen a palack hűtésére és elzárására. Az elzárás után a gázpalackot a veszélyeztetett területről el kell távolítani, biztonságos helyre kell szállítani. A már hőnek kitett palackok hűtésére a TV intézkedjen, figyelembe véve a hirtelen hűtés veszélyeit.
- 4.1.3.13.Mérgező, maró, ismeretlen anyagokat tartalmazó palackok mentését, tüzeinek oltását megfelelő védőfelszerelések használatával kell végrehajtani. A védőfelszerelés fajtáját a TV határozza meg.

4.1.4. Közúti és vasúti gázzállítmányok sérülése, tüzeinek oltása

- 4.1.4.1.Vasúti balesetnél intézkedni kell a pálya lezárására, valamint - ha van - a felső vezeték áramtalanítására.
- 4.1.4.2.A közúti és vasúti gázzállítmányok tüze esetén az általános szabályokon túl a következőket kell figyelembe venni:
- a) ha a vonuló egységek egy égő gáztartály intenzív hűtését 10 percen belül nem tudják megkezdni, fel kell készülni arra, hogy a belső nyomás megnövekedése miatt a tartály felrobban. Ilyen esetben a hűtést nagy távolságból, vízágyúk segítségével kell megkezdni;

- b) mélyhűtött cseppfolyós gázt tartalmazó tartályt vízzel locsolni nem szabad. Fáklyatűz esetén a hűtés a gázfáklya közvetlen környezetére korlátozódjon;
- c) a kialakult gázfáklyát az 4.1.1.1 b) pontban meghatározottak alapján kell oltani.

5. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 5.1. A gázkoncentráció mérésére intézkedni kell.
- 5.2. Gázömlés esetén tilos a nem robbanás-biztos kivitelű eszközök használata a védőzónán belül.
- 5.3. Az oltásban résztvevők biztonsága érdekében az azonnali visszavonulás lehetőségét minden esetben biztosítani kell.
- 5.4. Zárt terekben gondoskodni kell a szabadba szellőztetésről, a gázkiáramlás megszüntetéséről, az áramtalanításról és a gyújtóforrások megszüntetéséről.

X. fejezet

Éghető folyadékot tároló tartályok és felfogó terek tüzeinek oltása

1. Általános előírások

- 1.1. E fejezet a föld feletti, állóhengeres, atmoszférikus acéltartályokban és felfogóterekben keletkezett, valamint a nagyobb felületű éghető folyadéktüzek mobil eszközökkel történő oltásának különös szabályait tartalmazza.
- 1.2. A tároló- és felfogóterek, illetőleg az éghető folyadékok felületi tüzeinek oltására alkalmazható oltási módok a habbal oltás és a kombinált (porral, habbal) oltás.
- 1.3. A 4000 m²-es vagy ennél nagyobb összefüggő tűzfelület elsősorban filmképző tulajdonságú oltóanyagokkal oltható.
- 1.4. A tároló- és felfogóterek tűzoltása során törekedni kell a minél kisebb számú és nagyobb teljesítményű oltóeszköz használatára. Több eszköz használata esetén azokat lehetőség szerint egymás mellé kell telepíteni, de a működési helyek megfelelő megválasztásával biztosítani kell a teljes felület habbal történő letakarhatóságát. Az ágyúk sugarait az oltás megkezdésekor azonos pontra kell irányítani.
- 1.5. Amennyiben az oltáshoz a habbelövéses módszert kell alkalmazni, akkor a habot lehetőség szerint ütköztetni kell. Ha arra nincs lehetőség, akkor a habot folytatni vagy hullajtani kell, hogy a már kialakult habtakaró felszakítása elkerülhető legyen.
- 1.6. Tartálytűz oltásához, illetve nagyfelületű tüzek oltásához nehézhabot kell használni. A szintetikus habképző anyagok nem alkalmazhatóak a proteinbázisú habképző anyagokkal együttesen.
- 1.7. Az oltáshoz szükséges habképző anyagot lehetőség szerint 1 m³, vagy annál nagyobb térfogatú edényzetben kell készletezni.

- 1.8. Éghető folyadékok tároló telepein a tűzoltás mobil eszközökkel is biztosítható, amennyiben a mobil tartálytűzoltó eszközök együttes teljesítménye és tűzoltás-technikai paraméterei alkalmasak a tárolótelep legnagyobb – stabil habbal oltó berendezéssel nem védett – tűzfelületének eloltására. Ennek értelmében tartálytelepeken a legnagyobb tartályból és felfogóteréből adódó összesített legnagyobb égő felületre, illetve létesítményenként a legnagyobb erőt, teljesítményt és oltóanyag-mennyiséget igénylő tartály és felfogótér együttes tüzeire való megfelelést szükséges biztosítani.
- 1.9. A TMMT készítésénél a riasztást és segítségnyújtást meghatározó terveken kívüli, megállapodás alapján helyszínrre vonulatható erő, eszköz és oltóanyag, valamint tartálytűz-oltási szakértő is figyelembe vehető.
- 1.10. A tűz oltásához szükséges erő, eszköz és oltóanyag mennyiségét az MSZ EN 13565-2:2009 szabvány (a továbbiakban: szabvány) előírásai alapján kell tervezni.
- 1.11. A jelen szabályzat hatályba lépésekor használatban lévő tartályok, illetőleg felfogóterük tűzoltásának tervezése során a szabvány szerinti követelmények az alábbiak szerint csökkenthetőek, ha a hatékony habbejuttatás biztosított a tűzoltás során:
- 1.11.1. Amennyiben a tűzoltás az első riasztástól számított 2 órán belül megkezdhető:
- a „tűzoltás tárgyára vonatkozó korrekciós tényező” (a szabvány 5. fejezet 3. számú és 5. számú táblázata) legfeljebb 50 %-kal csökkenthető;
  - a tűzoltás tervezési időtartama (a szabvány 5. fejezet 3. számú és 5. számú táblázata) legfeljebb 50 %-kal csökkenthető.
- 1.11.2. Amennyiben a tűzoltás az első riasztástól számított 4 órán belül megkezdhető:
- a „tűzoltás tárgyára vonatkozó korrekciós tényező” (fo) (a szabvány 5. fejezet 3. számú és 5. számú táblázat) legfeljebb 25 %-kal csökkenthető;
  - a tűzoltás tervezési időtartama (a szabvány 5. fejezet 3. számú és 5. számú táblázat) legfeljebb 25 %-kal csökkenthető.
- 1.11.3. A tűzoltás tervezési időtartama a csökkentést követően sem lehet kevesebb 30 percnél.
- 1.11.4. Az adagolási intenzitás a csökkentést követően sem lehet kevesebb az 5 liter/perc×m² értéknél.
- 1.11.5. A csökkentések nem alkalmazhatóak vízben oldódó (habtörő) égő anyag esetén.
- 1.12. Tartály vagy felfogótér részleges vagy teljes felületre kiterjedt tüze esetén a mobil tartálytűzoltó eszközöket, illetve egységet készenlétben tartó tűzoltóságot haladéktalanul – a működési terület szerinti tűzoltósággal egy időben – riasztani kell.
- 1.13. A mobil tartálytűzoltó egység vonulásakor tartálytűz-oltási ismeretekkel rendelkező, a riasztott eszközt és oltóanyag-állományát ismerő irányító személyt (tartálytűz-oltási szakértőt) is vonultatni kell. Az irányító személy rendelkezésre állásának biztosítása a mobil tartálytűzoltó egységet, illetve eszközt készenlétben tartó tűzoltóság feladata.

- 1.14. Azokon a területeken, ahol a TMMT készítésekor a mobil tartálytűzoltó egység eszközeit vagy oltóanyagait is figyelembe vették, a mobil tartálytűzoltó eszközök alkalmazhatóságát – a helyi sajátosságokra figyelemmel – ellenőrizni kell.
- 1.15. Az 1.10. pont szerint számított habképzőanyag-készlet egyharmadát tengelyen kell készenlétkben tartani.

2. Vonulás

- 2.1. A telephelyen belüli vonulás annak sorrendje és a helyszín megközelítése a TV által meghatározott módon történjen.

3. Felderítés

- 3.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
  - a) a tűzoltást megelőzően az üzem szakemberével fel kell venni a kapcsolatot;
  - b) a felderítést - különösen tartálytűz esetén - lehetőleg megfelelő magasságból, szükség szerint magasból-mentő eszközről kell végrehajtani;
  - c) a tűz során keletkezett mérgező gőzök-gázok keletkezésének lehetőségére, terjedésének irányára;
  - d) a tartályban tárolt anyag hőmérsékletének megállapítására.

4. Beavatkozás előkészítése

- 4.1. A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
  - a) a tűzoltást a TMMT alapján, a keletkezett tűz típusának és méretének figyelembevételével úgy kell szervezni, hogy az a riasztástól számítva a legrövidebb időn belül, a kivetődés várható időpontja előtt végrehajtható legyen;
  - b) az erők, eszközök működési helyének kijelölésekor figyelembe kell venni a meteorológiai és terepviszonyokat, a sugárzó hő hatását, a vízszintes irányú lángelhajlást, valamint a kiforrás és a kivetődés bekövetkezésének lehetőségét;
  - c) a tartályokat úgy kell megközelíteni, illetőleg az eszközöket úgy kell telepíteni, hogy biztosított legyen az oltóanyag hatékony belövése, terítése a teljes felületre.

5. Beavatkozás

- 5.1. A beépített hűtőberendezéseket a hűtés, a beépített oltóberendezéseket az oltás során használni kell.
- 5.2. A tűzoltási feladatok a végrehajtás sorrendjében:
  - a) a tűz környezetre történő átterjedésének megakadályozása, szomszédos tartályok hűtése;
  - b) a felfogótéren kívül égő anyag oltása, a visszagyulladás megakadályozása;
  - c) az égő tartály hűtése;
  - d) a felfogótérbe kifolyt anyag tűzének oltása, a visszagyulladás megakadályozása;
  - e) az égő tároló oltása, a visszagyulladás megakadályozása;
  - f) a felmelegedett tartályok (berendezések) utóhűtése.

- 5.3. A kivetődés közvetlen veszélye esetén a bevetett tűzoltókat – és ha lehetséges, az eszközöket is - azonnal ki kell vonni a veszélyes zónából. Ebben az esetben a tűzoltás csak a kivetődés bekövetkezése után folytatható.
- 5.4. Kiforrás közvetlen veszélye esetén az erők, eszközök visszavonását úgy kell végrehajtani, hogy azok védelmének biztosítása mellett az égő folyadék szétfolyásának mértéke csökkenthető, a tűz továbbterjedése megakadályozható, ezt követően a tűz eloltása végrehajtható legyen.
- 5.5. A mobil oltóeszközök a tűzcsapokról közvetlenül is működtethetők, ha a hálózat dinamikus nyomása megfelel az oltóeszközök habbekeveréshez, habképzéshez és a hab célba juttatásához szükséges üzemi nyomásának.
- 5.6. A habroham csak akkor kezdhető meg, ha a szükséges mennyiségű oltóanyag az oltóhab képzéséhez és kijuttatásához szükséges eszközök és a személyzet egyidejűleg rendelkezésre állnak, vagy az időközben kikerkező készletek igénybevételével a habroham az előírt intenzitással és időtartamig megszakítás nélkül végrehajtható. Amennyiben a szomszédos tartályok veszélyben vannak, akkor gondoskodni kell azok védelméről.
- 5.7. Az oltás a fentiektől eltérően előbb is megkezdhető, ha azzal életveszély, jelentős kár keletkezése, vagy a tűzoltás körülményeinek jelentős romlása előzhető meg.
- 5.8. A habroham kezdése, befejezése, illetve a sikertelen támadás esetén a visszavonulás tervszerűen történjen. A visszavonulást úgy kell végrehajtani, hogy az újabb támadás lehetősége minél előbb megtörténhessen. Újabb támadás csak a szükséges feltételek biztosítása után kezdhető meg.
- 5.9. Nagyteljesítményű habágyú alkalmazása esetén a sugár irányításakor törekedni kell úgynevezett lábnyom kialakítására a tűzfelület középső részén lévő oxigénhiányos, hűvösebb területen.
- 5.10. Több égő tartály esetén - ha azok egyidejű oltására nincs lehetőség - az oltást a szél felőli oldalon, illetve annál a tartálynál kell megkezdeni, amely a leginkább veszélyezteteti a környezetet.
- 5.11. Védőgödör-tűz oltásánál különös figyelmet kell fordítani a habtakaró épségének megőrzésére, ezért a tartály hűtését közvetlenül a védőgödör oltásának megkezdése előtt meg kell szüntetni.
- 5.12. Nyitott úszótető tartályok körgyűrű-tüze esetén a beépített félstabil habbal oltó berendezésekkel, kézi habsugarakkal és - lehetőség szerint - magasból mentő gépjárművek felhasználásával kell beavatkozni. A tűz végleges eloltását kézi habsugarakkal is végezhetjük. Amennyiben a körgyűrű-tűz csupán részleges, az érintett körgyűrű-szakaszt védő habfolyatásokat kell elsőként megtáplálni.
- 5.13. Tartályok tüzeinek oltásakor fokozott figyelmet kell fordítani a robbanás vagy úszótető süllyedés következtében kialakult osztott tűzfelületre, a takarásban lévő tűz oltására. A takarásban lévő tűzfelülethez való hozzáférést szakemberrel való egyeztetés után tartálytöltéssel vagy leürítéssel elő kell segíteni.

- 5.14. Belső úszótetős tartályok tüzeinek oltásakor elsődlegesen a beépített habbal oltó berendezéseket kell alkalmazni. A tűzoltás ideje alatt a tartálytetőn vagy a körjárdán tartózkodni nem szabad.
- 5.15. A habtörő folyadékok tüzeit arra alkalmas habbal kell oltani.
- 5.16. A habtakarót szükség esetén a korábban használt, vagy azzal együttesen használható habanyaggal kell felújítani. A habtakarót mindaddig fenn kell tartani és pótolni, amíg a felhevült felületek visszagyulladásra idézhetnek elő. A forró felületek visszahűlését műszeres vizsgálattal, hőkamerával kell ellenőrizni.
- 5.17. A habtakarás, valamint a habtakaró megújítása során fokozott figyelmet kell fordítani az oltóhab sztatikus feltöltődésének elkerülésére. Ennek érdekében a sugarakat úgy kell irányítani, hogy az oltóanyag a palást felületén végigfolyva jusson a folyadék felszínére.
- 5.18. 100 °C feletti nyílttéri lobbanáspontú termékek tüzei - szabad felszín esetén - porlasztott, szórt vízsugárral is olthatók, ha a sugarak az égő felülettel azonos szinten vagy annál magasabban helyezhetők el.
- 5.19. A tartálytűz oltás késői szakaszában a tartálypalást külső vízűtése a folyadékszint magasságában elősegítheti a felforrósodott tartályfal visszagyújtó hatásának, a falhatásnak a leküzdését.
- 5.20. A hűtést egyenletesen kell végezni, az egyenetlen hűtés a tartálypalást deformálódásához vezethet.
- 5.21. A vízzel hűtést - abban az esetben, ha a hűtővíz a habtakaróval nem tud érintkezni, így azt nem roncsolhatja - az oltás után addig kell folytatni, amíg a visszagyulladás veszélye fennáll.

6. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 6.1. A folyadékfelület be- vagy visszagyulladásának megelőzése miatt a habtakarásból eredő sztatikus feltöltődés elleni védelem érdekében, ha a habtakarás alkalmazásáról döntés született, akkor:
  - a) lehetőleg a beépített habfolyatókat kell alkalmazni a ráfolyatásos adagolás biztosítása érdekében;
  - b) mobil hasugarak alkalmazása esetén azokat a tartálypalást belső falára kell irányítani a ráfolyatásos adagolás biztosítása érdekében;
  - c) nem szabad a habot közvetlenül a szénhidrogén termék felületére lőni.
- 6.2. Ha sikerült egybefüggő habtakarót kialakítani, akkor:
  - a) a habtakarót rendszeresen, a ráfolyatásos módszer alkalmazásával tartósítani kell;
  - b) a tartály teljes leürítéséig folyamatos tűzoltói felügyeletet kell biztosítani;
  - c) a hab természetes roncsolódása során kiváló víz termékbe történő süllyedése elektrosztatikus gyűjtáshoz vezethet.
- 6.3. A tűzoltás megkezdésekor nagy hőhatására kell felkészülni, ezért szükség esetén intézkedni kell hővédő ruhák használatára.

- 6.4. Az oltásban résztvevők biztonsága érdekében, az azonnali visszavonulás lehetőségét minden esetben (kiforrás, kivetődés) biztosítani kell.
- 6.5. Amennyiben a munkálatok előreláthatóan hosszabb ideig tartanak, a TV képezzen megfelelő létszámú tartalékot, és tegye meg a szükséges intézkedéseket (pihenőhely, melegedő, folyamatos orvosi biztosítás, illemhely, étkezés, védőital, üzemanyag-ellátás).
- 6.6. Kiforrásra hajlamos termékek tüze esetén a tartályt nem szabad kiégni hagyni.
- 6.7. Körgyűrű-tűz oltás során az úszótetőre nem szabad személyzetet küldeni.
- 6.8. Tartálytűz esetén nem szabad az égő tartály felfogóterében mobil habágyút üzemeltetni, kerülni kell az ott tartózkodást és csak a legszükségesebb ideig szabad az erőknek ott munkát végezni.

XI. fejezet

Olaj- és gázkutak tüzeinek oltása

1. Általános előírások

- 1.1. E fejezet előírásait a kőolaj- és földgázbányászat kútjain, berendezésein történt olyan meghibásodás (üzemzavar, kútkitörés) esetében kell alkalmazni, amelynek következtében a kiáramló anyag tüzet vagy robbanást idéz, vagy idézhet elő.
- 1.2. A gáz-, olajkitermelő gazdasági szervezet saját erőivel, eszközeivel szervezi és végzi a kitörés elfojtását, a tűz eloltását.
- 1.3. A tűzoltóság működjön közre:
  - a) ha a kiáramló anyag nem ég, a tűz keletkezésének, az esetleges robbanás bekövetkezésének megakadályozásában és a hibaelhárítók védelmében;
  - a) ha a kiáramló anyag ég, biztosítsa a gépek, fém alkatrészek, roncsok eltávolításában résztvevők munkáját.

2. Beavatkozás előkészítése

- 2.1. A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
  - a) a káresemény elhárításához szükséges összes erő-eszköz helyszínre rendelése;
  - b) kapcsolatfelvétel az illetékes gazdasági szervezettel.
- 2.2. A TV a meghibásodás elhárításához nyújtott közreműködésével segítse a kút környezetének részletes felderítését, továbbá a szakemberek bevonásával minden olyan berendezés, tárgy, anyag elszállításának védelmét, amely a kútból kiáramló anyag belobbanását vagy robbanást idézhet elő.
- 2.3. A TV tartson állandó kapcsolatot a kitörésvédelmet, illetőleg a kitörés elhárítását irányító vezetővel (a továbbiakban: KVV) a terület lezárását irányító erők parancsnokával, (a továbbiakban: TPK), és biztosítsa, hogy intézkedéseiket, utasításait összehangoltan, egymás tudtával és egyetértésével adják ki.

- 2.4. A kitörésvédelmi törzsbe beosztottak feladataikat egymás mellé rendelve végezzék. Vitás esetben a TV és KVV egyetértésben döntsön.
- 2.5. Az együttműködés biztosítása érdekében a közreműködő szervek közösen határozzák meg:
- a TV, a KVV és a TPK irányítási pontját;
  - a tűzoltásvezetési, a kitörés-elhárítási és a területzárási feladatokat irányító törzsek munkahelyeit;
  - a híradóközpont működési helyét, illetőleg a meteorológiai mérőhelyet, az orvosi és a mentőszolgálat munkahelyeit;
  - a pihenésre, öltözésre, melegedésre, gyülekezésre alkalmas területeket;
  - az éjszakai szálláskörleteket;
  - a főzés, étkezés, tisztálkodási és kommunális szükségletek helyeit;
  - a rendfenntartó, környezetvédelmi feladatokat ellátó szervek, alakulatok működési területeit;
  - gázok jelenléte esetén a veszélyeztetett körzet határát;
  - az ellátó vízforrások, víztároló medencék helyét, az ellátó-vezetékek, az alap- és visszatápláló vezetékek nyomvonalait, a tervezett akcióidőkhöz szükséges víz mennyiségét.
- 2.6. A halláskárosodás megelőzése érdekében a beavatkozó állományt megfelelő hallásvédelmi eszközzel kell ellátni.
- 2.7. A TV a tűzoltó erőkkel a beavatkozás megkezdése előtt
- ismertesse meg azokat a műveleteket, amelyeket a kitörésvédelmi csoportok a kút környezetében végrehajtanak;
  - biztosítsa, hogy a védelmet irányító tűzoltó szakasz parancsnoka és a kitörésvédelmi csoportot irányító állandó kapcsolatot tartson;
  - a második vonalba bevetett sugarakat úgy helyeztesse el, hogy az első vonalban lévők életének közvetlen veszélyeztetése esetén azok rövid idő alatt átcsoportosíthatók legyenek;
  - ismertesse a sugárvezetőkkel az átcsoportosítás végrehajtásának módját;
  - biztosítsa, hogy az első és a második vonalban elhelyezett sugárvezetők, valamint a kitörésvédelmi csoportba beosztottak munkája összehangolt legyen.
- 2.8. A tűzoltás csak akkor kezdhető meg, ha a kút környezetét az izzó, parázsló, felmelegedett anyagoktól megtisztították.

3. Beavatkozás

- 3.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- intézkedni kell a turbóreaktív járművek alkalmazásának lehetőségére;
  - lehetőség szerint egy függőleges láng kialakítására vízágyúkkal és „B”, „C” sugarakkal intézkedni kell;
  - intézkedni kell kis teljesítményű kutak esetében a porral oltásra, majd a hűtésre;
  - nagy teljesítményű, hozamú kutak esetében intézkedni kell a robbantásra, majd a terület hűtésére;
  - gázküttűz esetén a tűzoltás befejezéséig a kárhelyen folyamatosan mérni kell a gázkoncentrációt.

4. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 4.1. A kárelhárítási műveleteket végzőknek - hűtés biztosítása mellett - fel kell deríteni a kút környezetét, és a szénhidrogének kicsapódásának várható területéről minden személyt, gépet ki kell vonni. Ezt a területet fokozottan tűz- és robbanásveszélyes övezetnek kell tekinteni, és ott a közvetlen tűz- vagy robbanásveszély esetén alkalmazott szabályok szerint kell eljárni.
- 4.2. A hűtés alatt elő kell készíteni, illetőleg végre kell hajtani a már szükségtelenné vált erők, eszközök fokozatos visszavonulását, valamint a kútelzárást végzők védelmét.
- 4.3. Az elzárási műveleteket végzőket ért baleset esetére a mentésükre - munkavégzésük közelében - legalább 10 fős mentési csoportot kell készenlétben tartani.
- 4.4. Sötétben, ködben, hóviharban a kútnál és annak közvetlen közelében, valamint a kritikus gázkoncentrációval elárasztott területen minden emberi és gépi tevékenységet meg kell tiltani.

XII. fejezet

Erdők és tőzegterületek tüzeinek oltása

1. Általános rendelkezések

- 1.1. E fejezetben foglalt előírásokat az erdő, bozót és náddal borított területek, valamint a folyamatosan égő tőzegtalajok (földalatti égések) tüzeinek az oltásánál kell alkalmazni.
- 1.2. Tűzveszélyes időszakban a tűzoltói intézkedéseket a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, illetőleg a természetvédelmi területek által felállított ügyeleti rendszerek információinak figyelembevételével kell tervezni.
- 1.3. A tűzoltásnál a lehető legkisebb környezetvédelmi kárral járó beavatkozási módot kell meghatározni.
- 1.4. Nehezen áttekinthető vagy nagy kiterjedésű tűz esetén több tájékozási pont kijelölésére is intézkedni kell.
- 1.5. Külső segítség igénybevétele:
  - a) amennyiben a feladatok fegyveres, rendőri vagy polgári védelmi erők bevonását igénylik, akkor magasabb szintű tűzoltás irányítási szervezetet is létre lehet hozni;
  - b) a segítségnyújtásba bevont dolgozókat és polgári lakosságot, valamint katonai erőket csak tűzoltói irányítás mellett szabad bevetni;
  - c) a tűzoltás során figyelembe kell venni az erdőgazdálkodó által készített, a vonatkozó jogszabályban meghatározott védelmi tervben foglaltakat.

2. Vonulás

- 2.1. A vonulás az alábbiak figyelembevételével történjen:
- a) az erdőterületekhez vezető utak általában stabil burkolattal ellátott úton nem megközelíthetőek;
  - b) az erdőkben közlekedésre szolgáló földutak és nyiladékok többnyire rendelkezésre állnak, azonban tűzoltó járművek számára sok esetben járhatatlanok;
  - c) tőzegtűz esetén ügyelni kell a beégett területeken a beszakadás veszélyére gépjárművel és gyalogosan történő megközelítés esetén egyaránt;
  - d) helyismeret hiányában a megközelítési útvonalak állapotára, járművekkel, gyalogosok általi használhatóságára vonatkozó információkat a TV számára az illetékes erdészeti szakemberei tudnak szolgáltatni.

3. Felderítés

- 3.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
- a) a TV a lehetőségek szerint minél előbb szerezze be az érintett terület erdőművelési térképét. A TV jelölje ki az erdőgazdálkodó bevonásával a veszélyeztetett terület határvonalait, és annak ismeretében határozza meg az oltási, védekezési és elhárítási feladatokat. Szükség szerint intézkedjen a további erők és eszközök kirendeléséről és fogadásukról;
  - b) megfelelő terepviszonyok esetén a helyszín felderítéséhez magasból mentő gépjármű is igénybe vehető;
  - c) amennyiben a terepviszonyok, vagy a tűz kiterjedése miatt a felderítést nem lehet elvégezni, akkor lehetőség szerint légi felderítésre intézkedni kell;
  - d) a veszélyes katonai gyakorló területek (lőterek, használaton kívüli lőterek, nem hatástalanított aknamezők) tüzeinek oltását csak a Magyar Honvédség tűzszerész szolgálatának, illetve a lőtérparancsnok helyszíni irányítása alapján lehet végezni;
  - e) a tűz által veszélyeztetett lakott területekre;
  - f) a lakott területekről az emberek kimenekítési lehetőségeire;
  - g) a terjedés irányára;
  - h) a helyszínen meglévő lakott, vagy ipari objektumok helyzetére;
  - i) a tűz körülhatárolásának zónáira;
  - j) a vízellátás és megközelítés útvonalára;
  - k) az erdőterületen átvezetett villamos vezeték hálózatra, annak veszélyeztetettségére;
  - l) az uralkodó szél irányára, sebességére;
  - m) a menekülési és menekítési útvonalakra.
- 3.2. Kiterjedt, nagy területet érintő erdő és vegetációtűz esetén törekedni kell a légi felderítés alkalmazására, valamint lehetőség szerint a földi egységeknek a tűz által érintett területet GPS koordináták alapján meg kell határozni. A mért GPS értékeket fel kell dolgozni az erdészeti térképek és egyéb térinformatikai rendszerek, térképek segítségével.

4. Beavatkozás előkészítése

- 4.1. A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- 4.1.1. A helyszín megközelítése és a technikai eszközök telepítése során figyelmet kell fordítani:
- a) a terepviszonyokra;
  - b) a megközelítési utak járhatóságára, szelvényméreteinek változatosságára;
  - c) az uralkodó szélirány jellemzőire (meteorológiai információk);
  - d) a veszélyeztetett terület gyors elhagyására;

- e) a gyakori kényszer áttelepülésekre, valamint a távolsági vízszállítás megszervezésére.
- 4.2. A légi járművek földi bázis és oltóanyag-töltőhelyét elsősorban a merevszárnyú légi jármű fogadására is alkalmas kedvezőtlenebb kategória besorolású (nem közforgalmi) füves leszállópályák kijelölésével kell biztosítani.
  - 4.3. A tűzoltás szervezésénél figyelembe kell venni, hogy biztonsági okokból csak nappali repülés tervezhető.
  - 4.4. Biztonsági okokból a veszélyeztetett területekre irányított személyek nyilvántartásáról gondoskodni kell.
  - 4.5. A várhatóan több napot is igénybe vevő munkálatok esetén a helyszín folyamatos egészségügyi biztosításáról gondoskodni kell.
  - 4.6. Az eset helyszínén történő többszöri váltás, pihentetés esetén, a helyi önkormányzat és a polgári védelem bevonásával a szükséges szociális ellátó háttér megteremtésére intézkedni kell.
  - 4.7. A nehéz terepadottságok leküzdése érdekében lánctalpas vontatójárművek beállítását meg kell szervezni.
  - 4.8. A területről olyan térképet célszerű beszerezni, amelyeken a megközelítési útvonalak és a vízvételi helyek is feltüntetésre kerültek.
  - 4.9. A terület sajátosságai szerint fel kell tüntetni az ideiglenes repülőter helyszínét is.
  - 4.10. A hírösszeköttetés biztosítása érdekében a tüzeset felszámolásának időtartama alatt az igénybevett szervekkel, szervezetekkel biztosítani kell a folyamatos kapcsolattartást mind az ügyeletek, mind pedig a veszélyzónában tevékenykedő egységek (személyek) között.

5. Beavatkozás

- 5.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
  - a) a nagy kiterjedésű erdő, és vegetációtűzek speciális felszerelést és taktikát igényelnek;
  - b) amennyiben a tüzeset nagysága, összetettsége vagy időtartama azt indokolttá teszi, törzskari vezetést kell szervezni;
  - c) a törzskar tagjai az érintett szervezetek szakembereiből álljanak;
  - d) amennyiben a védendő térségben lakott terület, ipari vagy egyéb létesítmény található, az elsődleges beavatkozás az ott tartózkodó személyek biztonságba helyezésére irányuljon.
- 5.2. A TV nagy kiterjedésű erdő-vegetációtűz légi, illetve földi tűzoltásának megszervezésekor hozzon létre külön tűzoltó szakaszokat, melyek egyaránt alkalmasak önálló, valamint összehangolt feladatok végzésére az egyes tűzoltási területeken belül. A szakaszok élére nevezzen ki szakaszparancsnokot. A szakasz vezetője tartja a kapcsolatot a TV által kijelölt személlyel, és a többi csoporttal.

- 5.3. Légi oltás megszervezése esetén:
- a) merev szárnyas és forgószárnyas egységek tűzoltási területenként külön avatkozzanak be;
  - b) légi egységek oltóanyaggal történő kiszolgálásáról intézkedni kell;
  - c) légi felderítés, oltás, mentés során több légi jármű egyidejű alkalmazása esetén repülésirányítást csak képezített földi szolgálat végezhet.
- 5.4. A tűz mesterséges határok közé szorítása (fadöntés, ellentűz, robbantásos módszer) során az alkalmazott taktikára jellemző veszélyhelyzetnek megfelelően biztosítani kell a beavatkozás feltételeit.
- 5.5. A TV a beavatkozás során engedélyezheti az egyéni védőeszközök viselése alóli könnyítést.
- 5.6. Erdőtűzek oltásánál fokozott figyelmet kell fordítani az égő területen áthúzódó nagyfeszültségű vezetékekre.
- 5.7. A tőzegtűzek mély elárasztásos módszerrel történő oltásához a területileg illetékes vízügyi szakembereket, illetőleg szolgálatot igénybe kell venni.

6. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 6.1. A beavatkozásban résztvevőkről nyilvántartást kell készíteni. A TV jelöljön ki legalább 1 főt, aki ezt a nyilvántartást vezeti és őt folyamatosan információval látja el a beavatkozásban résztvevőkről.
- 6.2. A TV határozza meg az oltásban résztvevők számára a tűzterjedés szempontjából biztonságos átjárókat és biztonsági sávokat.
- 6.3. A TV egészségügyi biztosításról, vagy elsősegélynyújtó hely kijelöléséről lehetőség szerint gondoskodjon.

7. Utómunkálatok

- 7.1. Az utómunkálatok során nagy figyelmet kell fordítani:
- a) az égett terület tüzetes átvizsgálására, a tuskók, fatörzsek és a talajba történt beégések parázslásainak megszüntetésére;
  - b) a parázsló részek - víz hiánya esetén - földdel, homokkal történő lefedésére, vízzel történő oltására;
  - c) a földalatti tőzeg és gyökérizzások megszüntetésére.
- 7.2. A tűzoltást követően a TV intézkedjen az erdőgazdálkodó felé az érintett terület fokozott felügyeletére. A felügyeletre kijelölt polgári személyeket a feladatra fel kell készíteni, a hírösszeköttetést meg kell szervezni.

XIII. fejezet

Tűzoltás veszélyes anyag jelenlétében

1. Vonulás

- 1.1. A vonulás az alábbiak figyelembevételével történjen:
- a helyszín közvetlen megközelítése lehetőleg a szél irányával megegyező irányból történjen, az információk gyűjtését már menet közben meg kell kezdeni;
  - az elsőnek kiérkező tűzoltó és más járművek a veszély jellegének, mértékének ismerete nélkül a helyszínt 100 méteren belül lehetőleg ne közelítsék meg.

2. Felderítés

- 2.1. A felderítést minden esetben megfelelő védőfelszerelésben, különösen nagy körülményekkel legalább 2 fő végezze és további 2 fő álljon készenlétben a felderítést végzőkkel legalább azonos szintű védőfelszerelésben.
- 2.2. A TV már a felderítés megkezdése előtt:
- ismeretlen veszélyes anyagok jelenléte, vagy jelenlétük feltételezhetősége esetén teljes test- és légzésvédelmet rendeljen el, továbbá ellenőriztesse a védőfelszerelések működőképességét;
  - tűz- és robbanásveszélyes gázok, gőzök, porok előfordulásakor fokozott figyelmet fordítson arra, hogy az elrendelt eszközök, felszerelések tűz- és robbanás-biztosak legyenek, illetve használatuk esetén tüzet vagy robbanást ne okozzanak;
  - legyen figyelemmel a keletkezett mérgező gőzök gázok mértékére, terjedési irányának meghatározására.
- 2.3. A tűzoltóság állományán kívüli szakember a felderítésben személyesen akkor vehet részt, ha számára megfelelő védőfelszerelést biztosítanak, az használatára alkalmas állapotban van, valamint a feladat elvégzését önként vállalja, és erről írásban vagy tanúk előtt nyilatkozik.
- 2.4. A beavatkozás során az életveszély elhárítása érdekében az általános előírásokon túl a KML, illetve lehetőség szerint szakember közreműködésével a TV fordítson különös gondot:
- a szabadba áramló anyag (veszélyt jelentő) tulajdonságainak, mennyiségének, terjedési irányának megállapítására;
  - a tűz és a veszélyes anyag egymásra hatásából adódó veszélyek megismerésére (a keletkező bomlás- és égéstermékek hatásaira);
  - a már meglévő, valamint a várható életveszély felmérése alapján az életmentés lehetséges módozatainak meghatározására;
  - az időjárási-, domborzati viszonyokra;
  - a kiürítendő területek behatárolására;
  - az alkalmazandó oltó-, közböcsítő-, felitató- és mentesítő anyagok megválasztásához szükséges információszerzésre, illetve azok kirendelésére.

3. Beavatkozás előkészítése

- 3.1. A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- intézkedni kell a veszélyes anyagra vonatkozó információk begyűjtésére;
  - intézkedni kell a KML riasztására, továbbá tájékoztatni kell az illetékes környezetvédelmi felügyelőséget, a szállítmányozó céget, valamint az igénybe vehető társszerveket, szakembereket;
  - intézkedni kell a lakosság veszélyeztetettsége esetén a lakosság védelméről;

- d) lehetőség szerint végre kell hajtani a veszélyes anyag azonosítását, meg kell állapítani az előfordulás módját és mennyiségét.
- 3.2. Meg kell határozni a veszélyes, átmeneti, biztonsági zónákat, a határok kijelölésére és a terület lezárására a TV intézkedjen.
- 3.3. A szükséges erők, eszközök, védőfelszerelések meghatározása, az oltó-, közömbösítő anyagok megválasztása, a veszélyek elhárítása érdekében az intézkedéseket meg kell tenni.
- 3.4. A helyszínen lévő KML, illetve szakemberek véleményét ki kell kérni.
- 3.5. A szerek, felszerelések, oltó- és más célú sugarak működési helyének meghatározása a veszélyes anyag terjedési irányát figyelembe véve, lehetőleg azt kikerülve történjen úgy, hogy a veszélyes zónából való visszavonásuk rövid idő alatt, gyorsan, biztonságosan végrehajtható legyen. A visszavonulás biztosítására tartalék mentési csoportot kell szervezni.
- 3.6. Az általános szabályok figyelembevételével azokat a vízforrásokat kell igénybe venni, amelyek a veszélyes és átmeneti zónán kívül vannak.
- 3.7. Az esemény felszámolásához szükséges vízellátásról úgy kell gondoskodni, hogy az oltás és hűtés vízszükségletén túl biztosítva legyen az esetleges közömbösítés, lecsapás, hígítás, mentesítés vízigénye is.
- 3.8. A tűzoltás megkezdése előtt, illetve szükség szerint a beavatkozás teljes időtartama alatt intézkedni kell a veszélyes anyag, valamint a szennyezett folyadékok szétfolyásának, csatornába, kábelalagutakba, folyóvízbe jutásának megakadályozására.
- 3.9. A tűz közvetlen közelében tartózkodó beavatkozók és védőruházatuk, védőfelszereléseik állapotát rendszeresen ellenőrizni kell. A legkisebb rendellenesség vagy személyi sérülés esetén a veszélybe került személyeket azonnal le kell váltani.

4. Életmentés

- 4.1. Az életmentést az alábbiak figyelembevételével kell végrehajtani:
- a) a veszélyes anyag által szennyezett, veszélyeztetett területen lévő személyek mentését a veszélyes anyag tulajdonságainak és a veszélyes anyag terjedési irányának figyelembevételével kell végrehajtani;
  - b) gondoskodni kell a mentendő személyek megfelelő védelméről, védőeszközökkel való ellátásáról és mentesítésükről;
  - c) az Országos Mentőszolgálat kirendelésével intézkedni kell a kimentett személyek egészségügyi vizsgálatára, állapotuk ellenőrzésére.

5. Beavatkozás

- 5.1. A beavatkozás során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) a tűzoltási és azzal egy időben történő műszaki mentési feladatok végrehajtási sorrendjét a TV határozza meg;
  - b) a tűzoltás befejezéséig a kárhelyen folyamatosan mérni kell a veszélyes anyag koncentrációt;

- c) a veszélyes anyagot szállító jármű tüze esetén fokozott figyelmet kell fordítani az üzemanyag, illetőleg a szállított veszélyes anyag által előidézhető veszélyek megelőzésére, valamint a mélyhűtött, cseppfolyós anyagot tartalmazó tartályok hűtésénél, oltásánál alkalmazott hűtő- vagy oltóanyag hőmérsékletemelő hatására;
- d) a tűzoltóság lehetőségeit meghaladó veszélyelhárítást a legrövidebb időn belül igénybe vehető külső, szakirányú elhárító szervezet bevonásával kell végrehajtani;
- e) halaszthatatlan esetben - a rendelkezésre álló eszközök és szakismeret figyelembevételével - a TV döntsön a személyi állomány által végrehajtandó veszélyelhárítói tevékenységről, annak mértékéről;
- f) a veszélyes anyag jellemző tulajdonságainak, koncentrációjának függvényében a beavatkozás folyamán, illetőleg annak befejeztével végre kell hajtani a beavatkozást végző személyek és eszközök mentesítését;
- g) a tűzoltói tevékenység befejezése után a helyszínt a további intézkedések megtételére jogosult szerv vezetőjének kell átadni;
- h) a beavatkozásban részt vevő személyi állományról nyilvántartást kell vezetni.

6. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 6.1. A veszélyes terület megközelítése csak a szükséges védelem biztosításával, szakember által javasolt védőfelszereléssel, a TV engedélyével történhet meg. Illetéktelen személyek bejutását meg kell akadályozni.
- 6.2. A veszélyes zónákon belül mérgező gázok, gőzök, porok valamint tűz- és robbanásveszélyes gázok, gőzök, porok jelenléte esetén a járművek helyváltogatása, valamint a nem robbanásbiztos elektromos berendezések, felszerelések működtetése csak a TV engedélyével végezhető.
- 6.3. A beavatkozás teljes időtartama alatt a veszélyes anyaggal, illetve a veszélyhelyzet elhárításával kapcsolatos - speciális ismereteket igénylő - feladatok meghatározását szakemberek véleményének figyelembevételével kell végrehajtani.
- 6.4. A KML szakembereinek igénybevételével intézkedni kell a környezetbe jutott anyagok mennyiségének folyamatos ellenőrzéséről, a koncentráció méréséről.

7. Utómunkálatok

- 7.1. Az utómunkálatok során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
  - a) a használt eszközök, felszerelések mentesítését, fertőtlenítését végre kell hajtani, csak azután kerülhetnek vissza málházási helyükre;
  - b) a felhasznált gázvédő ruhákat a helyszíni mentesítés után, az arra szolgáló tároló edénybe, vagy speciális zsákba gyűjtve a központi mentesítő helyre kell szállítani;
  - c) a veszélyes anyagok átrakása, átfejtése után a forgalmi akadály megszüntetéséről intézkedni kell. A beavatkozás végrehajtása után a területet át kell adni az illetékes hatóságnak, akik az esetleges talajcseréről, valamint az összegyűjtött felitatott anyag elszállításról gondoskodnak.

XIV. fejezet **Sugárveszélyes területen keletkezett tüzek oltása**

1. Általános előírások

- 1.1. Radiológiai káresemények bárhol előfordulhatnak, ezek különösen:
- az ellenőrizetlen (elhagyott, elveszett, ellopott vagy talált) radioaktív vagy nukleáris anyagok, a veszélyes ipari röntgenforrások, kutatási célú, és egészségügyi (terápiás) sugárforrások helytelen használatával kapcsolatos cselekmények;
  - ismeretlen eredetű lakossági sugárterhelések és szennyeződések;
  - nukleáris létesítmény balesete következtében kritikus dózisterhelések;
  - rosszindulatú fenyegetések, tevékenységek;
  - szállítási balesetek.
- 1.2. Minden olyan anyagot, eszközt, amely sugárterhelést okozhat, sugárforrásnak kell tekinteni.
- 1.3. Az elsődleges felderítés adatai alapján a TV jelölje ki a veszélyes zóna határait, be és kiléptetési pontokkal, ahol a kárelhárításban résztvevők monitorozását és regisztrálását el lehet végezni.

Helyzet leírás	Kezdeti belső lezárt terület (a veszélyes zóna határa)
Az első döntés alapján – szabadban	
Potenciálisan veszélyes árnyékolatlan vagy sérült sugárforrás.	30 m sugarú kör
Potenciálisan veszélyes sugárforrásból származó kiszóródás.	100 m sugarú kör
Potenciálisan veszélyes sugárforrással kapcsolatos tűz, füst, robbanás.	300 m sugarú kör
Felrobbant vagy fel nem robbant feltételezett bomba.	400 m vagy ennél nagyobb sugarú kör
Az első döntés alapján – épületben	
Potenciálisan veszélyes sugárforrással kapcsolatos anyagszóródás, árnyékolássérülés vagy elvesztés	Érintett és szomszédos területek (bele értve az alatta és fölötte lévő szinteket).
Potenciálisan veszélyes sugárforrást érintő tűz vagy egyéb olyan esemény, amely elősegíti a radioaktív anyag terjedését az épületben (pld. a szellőző rendszeren keresztül).	A teljes épület és az épület körüli megfelelő távolság a fenti elvek szerint.
A távolságok növelése a radiológiai monitorozás alapján	
100 μ Sv/óra környezeti dózis teljesítmény.	A belső lezárt területet addig

	növelni, ameddig ez a szint mérhető.
--	--------------------------------------

1. táblázat
(Radiológiai veszélyhelyzet esetén az első beavatkozók feladatai)

- 1.4. A veszélyességi zóna a további felderítés mérési eredményei alapján, módosítható. Belső lezárt terület (veszélyes zóna határa) az a terület, amelyen a környezeti dózisteljesítmény 100 mikroSv/h felett van. A külső lezárt terület (átmeneti zóna határa) az a belső lezárt területet körülvevő terület, amelynek határát 20 mikroSv/h dózis-teljesítmény értéknél javasolt kijelölni. Méretüket nem csak a sugárzási szint értéke, hanem a terepviszonyok, a sugármentesítés és egyéb támogató tevékenységek helyigénye is meghatározza. Mivel a dózisteljesítmény nem tükrözi vissza valamennyi besugárzási útvonal hatását, ezért azt csak a terület határainak növelésére lehet használni, és tilos az értéke alapján a belső lezárt terület határait zsugorítani.
- 1.5. Mindaddig feltételezni kell, hogy potenciális radiológiai kockázatok jelen vannak, amíg a radiológiai értékelés meg nem történt, amely megerősíti, vagy visszavonja a feltételezést.
- 1.6. Sugárveszélyes környezetben minden beavatkozási tevékenységet az 1. táblázatban foglaltak betartása mellett lehet megkezdeni. Amennyiben nem áll rendelkezésre információ a veszélyforrásról, illetve nincs a helyszínen sugárvédelmi szakember, akkor a terület lezárása, illetve csak életmentés hajtható végre a rendelkezésre álló védőfelszerelésekkel. Ebben az esetben azonnali mentesítésről, egészségügyi ellátásról gondoskodni kell. A mentesítő állomást az átmeneti és a biztonsági zóna határán kell kialakítani.
- 1.7. A kimenekített személyeket biztonságos elkülönített helyre kell szállítani.

2. A radiológiai veszélyhelyzetben a beavatkozás fő feladatai

- 2.1. Védni a lakosságot a veszélyeztető determinisztikus hatásoktól és csökkenteni a sztochasztikus hatásokat.
- 2.2. Az esemény felszámolása alatt védeni a beavatkozó állományt, mérethelyes védőruházattal és légzésvédő eszközökkel, megfelelő számú dózismérővel és jódtablettával.
- 2.3. Az esemény felszámolásában résztvevőktől meg kell követelni a sugárvédelmi rendszabályok betartását.
- 2.4. A fővárosi, valamint a megyei hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi és helyi szerveinek ügyeletein jegyzéket kell elhelyezni azon létesítményekről, amelyekben sugárzó anyagot állítanak elő, tárolnak vagy használnak és ezek következtében rendes körülmények között vagy tűz- és káreset következményeként szennyeződés lehetséges.
- 2.5. Azokon a helyeken, ahol radioaktív anyagok jelenlétével - radioaktív sugárzással, radioaktív izotópos szennyeződéssel (kontaminációval) - kell számolni elsősorban a munkahely dolgozói, a létesítmény tűzoltósága, és ezt követően a hivatásos valamint

önkéntes tűzoltóság tagjai avatkozzanak be. Ezen anyagok szállítása során a munkahely dolgozója alatt a jármű vezetőjét és a rakomány kísérőjét kell érteni, aki a külön jogszabály alapján részére kiadott utasításban foglaltak szerint jár el.

3. Vonulás

- 3.1. A vonulás az alábbiak figyelembevételével történjen:
- a telephelyen belüli vonulás, annak sorrendje és a helyszín megközelítése a TV által meghatározott módon történjen;
  - elő kell készíteni a védőfelszereléseket, mérőműszereket, amennyiben rendelkezésre áll személyi dózismérőket és ellenőrizni kell azok használhatóságát.

4. Felderítés

- 4.1. A kárhelyszínre érkezéskor, a felderítés megkezdése előtt a TV hajtson végre távolsági felderítést (legalább 100 m) és keressen különböző veszélyekre utaló jeleket:
- esetleges radiológiai és más kockázatok jeleit;
  - veszélyeztetett embereket;
  - biztonsági kockázatok jeleit, fegyveres személyek, robbanó anyagok;
  - veszélyes anyagok szállítására utaló jeleket.
- 4.2. A TV jelöljön ki felderítő csoportot a tulajdonos, üzemeltető szakembereinek valamint a KML személyzetének bevonásával. A felderítő csoportparancsnok vezetésével kezdjék meg a felderítést a tüzeset pontos helyének behatárolása érdekében.
- 4.3. A helyszínen lévő szakemberrel közösen kialakított szakértői vélemény alapján, a TV intézkedjen a felderítésben résztvevők váltásáról, tartalékok képzéséről, oktassa ki az állományt a várható hatásokról és a betartandó biztonsági szabályokról.
- 4.4. Minden további beavatkozáshoz a sugárvédelmi szakember véleményét ki kell kérni.
- 4.5. A felderítés és a beavatkozás megkezdése előtt a TV a szakemberek bevonásával intézkedjen a sugárzási szint, valamint a felületi sugárszennyezettség ellenőrzésére, mérésére és nyilvántartására.

5. Beavatkozás előkészítése

- 5.1. A beavatkozás előkészítése során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- A felderítés adatai, valamint a sugárvédelmi szakember véleménye alapján a TV jelölje ki a veszélyes zóna határait be - és kiléptetési pontokkal, ahol a kárelhárításban résztvevők monitorozását és regisztrálását el lehet végezni.
  - A TV intézkedjen a veszélyes zónán kívüli gyülekezési hely kijelöléséről.
  - A TV gondoskodjon a sugárvédelmi szervezet szakembereivel együttműködve a dolgozók kimenekítésében részt vevő személyek kijelöléséről, továbbá a sugárvédelmi szakember véleménye alapján határozza meg:
    - a bevetés-irányítási pont helyét;
    - az életmentés lehetőségeit, módját;
    - a beavatkozás módját;
    - az alkalmazható oltóanyagot;
    - a szükséges védőeszközök használatát;

- cf) a beavatkozásban résztvevők létszámát, feladataikat és működési helyüket;
- cg) a bevetési helyeken a tartózkodás idejét;
- ch) a tartalék erők felállítási helyét és a bevetésük ütemezését;
- ci) az elsősegélygyűjtő helyet;
- cj) a bevetésből kivont erők felületi szennyezettségének mérését (monitorozásának) és mentesítésének a helyét.

6. Életmentés

- 6.1. Az életmentést az alábbiak figyelembevételével kell végrehajtani:
- a) a sugárveszélyes anyag által szennyezett, veszélyeztetett területen lévő személyek mentését a veszélyes anyag tulajdonságainak és a veszélyes anyag terjedési irányának figyelembevételével kell végrehajtani;
  - b) a radioaktív anyagok jelenléte nem akadályozhatja meg a beavatkozó állomány életmentő- és más kritikus feladatokat végző tevékenységét,
  - c) gondoskodni kell a mentendő személyek megfelelő védelméről, védőeszközökkel való ellátásáról és mentesítésükről;
  - d) az Országos Mentőszolgálat kirendelésével intézkedni kell a kimentett személyek egészségügyi vizsgálatára, állapotuk ellenőrzésére.

7. Beavatkozás

- 7.1. A sugárveszélyes helyen, helyiségben a dolgozók, továbbá a tűzoltóság tagjai tűzoltási munkát addig nem végezhetnek, amíg a sugárvédelmi szakember a tűzoltásra nem adta meg az engedélyt, kivéve életmentés esetén, illetve a nagy anyagi kár elhárítása érdekében, ha a beavatkozó személyek dózisterhelése folyamatosan mérhető.
- 7.2. Ha a helyszínen felelős személyzet nincs, a tűzoltásra a TV csak abban az esetben adhat utasítást, ha a helyszín alapos ismeretével, sugárveszély szempontjából előfordulható legveszélyesebb körülmények ismeretével és a szükséges felszerelésekkel rendelkezik. Ezek hiányában a környezet védelmére kell intézkedni.
- 7.3. Az oltási eljárásokat és az oltóanyagot, valamint az egyéb intézkedéseket úgy kell meghatározni, hogy azok ne vezessenek a radioaktív anyagok szétterjedéséhez, széthordásához.
- 7.4. A beavatkozás végrehajtása során törekedni kell arra, hogy a sugárterhelés a lehető legkisebb legyen. Ennek érdekében a beavatkozás szervezésénél:
- a) a gépjárművek felállítási helyét és a vízforrásokat lehetőleg a veszélyes és átmeneti zónán kívül kell kijelölni;
  - b) csak a feltétlenül szükséges létszám és felszerelés minél rövidebb ideig tartó működésére kell törekedni, a bevetésben résztvevőkről írásos nyilvántartást kell készíteni;
  - c) a beavatkozásban résztvevő tűzoltóknak a tűzoltó védőfelszereléseket kell használni, ügyelni kell arra, hogy ne legyen szabadon lévő bőrfelület;
  - d) az izolációs légzőkészülék veszélyes zónán belüli folyamatos használatát kell elrendelni;
  - e) a beavatkozást végző tűzoltó a feltételezett sugárforrást ne nyissa ki, ne vegye kézbe, és ne érintse meg, a beavatkozást a sugárforrástól lehető legtávolabbról (minimum 1 m) kell végezni;
  - f) a radioaktív sugárzással szemben árnyékolóként fel kell használni az építmény,

- illetve a terep adta lehetőségeket. Mindig alkalmazni kell a külső sugárzás elleni védelem hármas eszköztárát (idő, távolság, árnyékolás);
- g) az oltás után a bevetett erőket és eszközöket - amennyiben szükséges – a kijelölt helyen mentesíteni kell;
  - h) a bevetés alatt és után inni, étkezni és dohányozni csak az arra kijelölt helyen a testfelület mentesítésének elvégzése után szabad.
- 7.5. Az állomány veszélyes zónában való tartózkodásának ideje alatt a TV vagy az általa kijelölt személy köteles a sugárszintről folyamatosan informálódni. Ha a sugárszint meghaladja a veszélyes zónában való működési idő számítási alapját képező értéket, a tartózkodási időt ismételten meg kell határozni. A veszélyes zónán belüli biztonságos tartózkodás idejét követően az állományt a veszélyes zónából azonnal ki kell vonni.
- 7.6. Nem feladata a tűzoltóságnak a kárhelyen a sugárzó anyagok felkutatása, eltávolítása (áthelyezése), a berendezések, tárgyak mentése kivéve, ha erre a felkészítést és a TV-től utasítást kaptak.
- 7.7. A helyszínt a későbbi vizsgálatok érdekében változatlanul kell hagyni.
- 7.8. Veszélyeztetett területen folyó nukleárisbaleset-elhárítási tevékenységek koordinálását és irányítását akkor veszi át a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság Nemzeti Veszélyhelyzet-kezelési Központ – melynek hatásköre kiterjed a védekezésbe, valamint a következmények felszámolásába bevont erők és érintett szervek tevékenységének koordinálására – amikor e tevékenység meghaladja a helyi és területi szervek lehetőségeit.

8. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 8.1. A beavatkozás során a KML gondoskodjon a beavatkozó állomány sugárterhelési adataira vonatkozó nyilvántartás naprakész vezetéséről.
- 8.2. A lezárt területen belül lévők biztonsága érdekében az azonnali visszavonulás lehetőségét minden esetben biztosítani kell. A lezárt területen tartózkodás teljes ideje alatt, a romhatáron kívül, minimum 2 fő álljon készen a lezárt területen tartózkodókkal legalább azonos szintű védőfelszerelésekkel ellátva. A lezárt területen dolgozó beavatkozási állomány létszámának növekedésével arányosan a biztosításban résztvevők számát is növelni kell.
- 8.3. A TV intézkedjen a veszélyes és átmeneti zóna határainak kijelölésére, be és kiléptetési pontokkal.
- 8.4. A belső lezárt területről való kilépést követően a beavatkozók védőruhájának külső sugárzennyezettségét ellenőrizni kell. Az ellenőrzést szisztematikusan fentről lefelé haladva kell elvégezni, a személy fejétől (haj, arc) a detektort lefelé mozgatva, majd oldalirányban a nyak mentén, a gallérnál, a kar, csukló, kéz, hónalj, oldal, mellkas (ruhán zsebek), majd a lábak, hát, talp irányában.
- 8.5. Veszélyhelyzetben a baleset következményeinek elhárításában részt vevő személy sugárterhelése nem haladhatja meg az 50 mSv effektív dózist. Az érintettek körén belül kivételt képez ez alól a népesség jelentős sugárterhelésének megakadályozásában és életmentésben részt vevő személy. Törekedni kell arra, hogy a sugárterhelés a 100

mSv effektív dózist, az életmentésben részt vevő személy sugárterhelése a 250 mSv effektív dózist ne haladja meg.

9. Utómunkálatok

- 9.1. Az utómunkálatok során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- a) a tűzoltás, mentés befejezése után - a sugárveszélyes üzem belső előírásai alapján valamint az NSZSZ és orvos közreműködésével - végre kell hajtani a beavatkozó személyi állomány és felszerelés mentését, a sugárszennyezettség ellenőrzését, amelyek tapasztalatairól nyilatkozatot (zárójelentést) kell kérni;
  - b) meg kell állapítani a személyi állományt ért sugáradag értékét és azt a sugárterhelés-nyilvántartásba be kell jegyezni.

XV. fejezet

Nukleáris létesítmények, atomerőművek, kutatóreaktorok, kiégett nukleáris fűtőelemek átmeneti tárolóinak beavatkozással kapcsolatos követelményei

1. Általános előírások

- 1.1. Az atomerőművek, kutatóreaktorok, kiégett nukleáris fűtőelemek tárolóinak területén a tűzoltás és műszaki mentés során az e fejezetben, illetve a létesítményre készített TMMT-ben foglaltakat maradéktalanul be kell tartani.
- 1.2. A tűzoltóságnak nem alapfeladata a kárhelyen a sugárzó anyagok felkutatása, eltávolítása (áthelyezése), a berendezések, tárgyak mentése, kivéve, ha a TV-től erre felkészítést és utasítást kaptak.
- 1.3. Az atomerőművek kutatóreaktorok, kiégett nukleáris fűtőelemek tárolóinak sugárveszélyes területén történő tűzoltásnál, műszaki mentésnél a legkisebb önállóan beavatkozó egységet is csak olyan szakember vezetheti, aki az adott nukleáris létesítmény által kiadott érvényes sugárvédelmi vizsgálóval és szükséges helyismerettel rendelkezik. A sugárveszélyes beavatkozás során a személyi állomány részére doziméterről személyre szólóan kell gondoskodni.
- 1.4. A sugárveszélyes beavatkozás során a személyi állomány részére szükség esetén hő-, és gázvédelmet biztosító ruházatról, valamint a személyi dózismérők ellenőrzéséről gondoskodni kell. A sugárveszélyes területen végzett kárelhárítás esetén a tartózkodási idő meghatározásával kell az elhárításban résztvevők sugárterhelését a veszélyhelyzeti korlátok alatt tartani.
- 1.5. A beavatkozó erők sugárterhelésének korlátozása az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet rendelkezései szerint kell eljáráni.

2. Tűzoltás vezetése

- 2.1. A tűzoltás vezetése az alábbiak figyelembevételével történjen:

- a) a technológiai létesítményben történő tűzoltói beavatkozás esetén a TV a tűzoltás, mentés érdemi lépéseit köteles egyeztetni az ügyeletes mérnökkel vagy annak megbízottjával;
- b) az ügyeletes mérnök az atomerőmű nukleáris biztonságát érintő kérdésekben a TV döntései felett felügyeletet gyakorolhat;

3. Vonulás

- 3.1. A vonulás az alábbiak figyelembevételével történjen:
  - a) a telephelyen belüli vonulás, annak sorrendje és a helyszín megközelítése a TV által meghatározott módon történjen;
  - b) elő kell készíteni a védőfelszereléseket, mérőműszereket, személyi dózismérőket.

4. Felderítés

- 4.1. A felderítés az alábbiakra terjedjen ki:
  - a) a helyszínre érkezéskor, a felderítés megkezdése előtt a TV-nek intézkedni kell a veszélyes és átmeneti zónán kívüli gyülekezési hely kijelöléséről;
  - b) a felderítés, beavatkozás megkezdése előtt a TV intézkedik a dozimetriai szolgálat bevonásával a sugárzási szint méréséről, a személyi dozimetriai ellenőrzésről és a sugárterhelési adatok nyilvántartásáról;
  - c) a tüzeset helyszínén a felderítést lehetőleg a II-es szer parancsnoka vagy a TV által kijelölt személy valamint legalább még 1 fő tűzoltó, és lehetőség szerint legalább 1 fő szakember részvételével végezze;
  - d) amennyiben a helyszín tagoltsága, a megteendő intézkedések összetettsége indokolja, a TV felderítő csoportokat jelölhet ki. A felderítő csoport minimális létszáma 2 fő, mely lehetőség szerint kiegészül a KML állományával. A felderítés szakszerű végrehajtása és ez alapján meghozott döntések felelőssége a TV-t terhelik;
  - e) a felderítés terjedjen ki az eszközök, technológiai berendezések áramtalanításának lehetőségeire, illetve a feszültség alatti tűzoltás szükségességére, lehetőségére;
  - f) a TV-nek a felderítés és szakértői (ügyeletes mérnöki) vélemény alapján intézkednie kell a felderítésben részt vevők váltásáról, tartalékok képzéséről, ki kell oktatnia az állományt a várható hatásokról és a betartandó biztonsági szabályokról.

5. Beavatkozás előkészítése

- 5.1. A sugárvédelmi szervezet szakembereivel egyeztetve a TV-nek gondoskodnia kell, a dolgozók kimenekítésében részt vevő személyek kijelöléséről, továbbá a szakértői vélemény alapján meg kell határozni:
  - a) a beavatkozás módját;
  - b) a beavatkozás során alkalmazható oltóanyagot (nyitott fővízköri berendezéseknél, valamint speciális technológiai berendezéseknél, folyamatoknál, ahol az oltóanyag vagy a tűzoltás, műszaki mentésnél felhasználandó anyagok egyéb veszélyt vagy károsodást jelent e technológiai berendezésekre);
  - c) szükség esetén a kábelvágást, feszültség alatti oltást;
  - d) a szükséges védőeszközök használatát;
  - e) a beavatkozásban részt vevők működési helyét;
  - f) a bevetési helyeken a tartózkodás idejét;
  - g) a védőruházat felvételének, a sugárzásmérő műszer használatának szükségességét;

- h) a veszélybe került személyek mentésének sorrendjét, módját.
- 5.2. Meg kell jelölni a veszélyes és átmeneti zóna határát, a sugárszennyeződés forrásának helyét, és ha szükséges, gondoskodni kell annak őrzéséről.
- 5.3. Ki kell jelölni a kivont, illetve a bevetésre felkészített személyi állomány tartózkodási helyét.

6. Életmentés

- 6.1. Az életmentést az alábbiak figyelembevételével kell végrehajtani:
  - a) a sugárzó anyag által szennyezett, veszélyeztetett területen lévő személyek mentését a radioaktív anyag tulajdonságainak és terjedési irányának figyelembevételével kell végrehajtani. A radioaktív anyagok jelenléte nem akadályozhatja meg a beavatkozó állomány életmentő- és más kritikus feladatokat végző tevékenységét;
  - b) gondoskodni kell a mentendő személyek megfelelő védelméről, védőeszközökkel való ellátásáról és mentéséről;
  - c) az Országos Mentőszolgálat kirendelésével intézkedni kell a kimentett személyek egészségügyi vizsgálatára, állapotuk ellenőrzésére.

7. Beavatkozás

- 7.1. A sugárveszélyes helyen, helyiségben a dolgozók, továbbá a tűzoltóság tagjai beavatkozást nem végezhetnek, amíg a sugárvédelmi szakember a tűzoltásra, műszaki mentésre nem adta meg az engedélyt.
- 7.2. Ez alól kivételt képez az életmentés, illetve a nagy anyagi kár elhárítása, vagy ha a kár olyan helyen, berendezésben, technológiában keletkezik melynek felszámolására a létesítményi tűzoltóság felkészült, és a beavatkozó személyek dózisterhelése folyamatosan mérhető.
- 7.3. Az oltási eljárásokat és az oltóanyagot, valamint az egyéb intézkedéseket úgy kell meghatározni, hogy azok ne vezessenek a radioaktív anyagok szétterjedéséhez, széthordásához.
- 7.4. A beavatkozás végrehajtása során törekedni kell arra, hogy a sugárterhelés a lehető legkisebb legyen. Ennek érdekében a beavatkozás szervezésénél:
  - a) a gépjárművek felállítási helyét és a vízforrásokat lehetőleg a veszélyes zónán kívül kell kijelölni;
  - b) tervezni kell a veszélybe került személyek mentését, biztonságba helyezését;
  - c) a létszám és felszerelés minél rövidebb ideig tartó bevetésére kell törekedni;
  - d) a sugárforrástól lehető legtávolabbról kell végezni a beavatkozást;
  - e) a radioaktív sugárzással szemben árnyékolóként fel kell használni az építmény, illetve a terep adta lehetőségeket. Mindig alkalmazni kell a külső sugárzás elleni védelem hármas eszköztárát (idő, távolság, árnyékolás);
  - f) tervezni kell a tűzoltás, műszaki mentés után a bevetett erők és eszközök mentését.
- 7.5. Ha nincs a helyszínen az ügyeletes mérnök vagy annak megbízottja, a TV csak abban az esetben adhat utasítást a tűzoltásra, műszaki mentésre, ha a helyszín alapos

ismeretével, sugárveszély szempontjából előfordulható legveszélyesebb körülmények ismeretével és a szükséges felszerelésekkel rendelkezik. Ezek hiányában a környezet védelmére kell intézkednie.

- 7.1.6. Az állomány veszélyes zónában való tartózkodásának ideje alatt a TV vagy az általa kijelölt személy köteles a sugárzásszintről folyamatosan informálódni. Ha a sugárzásszint meghaladja a veszélyes zónában való működési idő számítási alapját képező értéket, a tartózkodási időt ismételten meg kell határozni.
- 7.1.7. A veszélyes zónán belüli biztonságos tartózkodás idejének letelte előtt a veszélyes zónában tartózkodó állomány váltásáról és azonnali kivonásáról kell gondoskodni.
- 7.1.8. Veszélyeztetett területen a nukleárisbaleset-elhárítási tevékenységek koordinálása a létesítmény vezetőjének feladata. Amennyiben a védekezés meghaladja a létesítmény erőforrásait, akkor a BM OKF főigazgatójának engedélyével igénybe veheti a helyi és területi katasztrófavédelmi szervek erőforrásait.

8. Beavatkozás biztonsági előírásai

- 8.1. A beavatkozás során a KML gondoskodjon a beavatkozó állomány sugárterhelési adataira vonatkozó nyilvántartás naprakész vezetéséről.
- 8.2. A kárhelyen lévők biztonsága érdekében, az azonnali visszavonulás lehetőségét minden esetben biztosítani kell. Romhatáron kívül, a teljes bent tartózkodás ideje alatt, a bent tartózkodókkal legalább azonos szintű védőfelszerelésekkel ellátva legalább 2 fő álljon készen. Nagy létszámú bent tartózkodó esetén a biztosításban résztvevők számát növelni kell.
- 8.3. A TV intézkedjen a veszélyes és átmeneti zóna határainak kijelölésére, be és kiléptetési pontokkal.
- 8.4. Veszélyhelyzetben a baleset következményeinek elhárításában részt vevő személy sugárterhelése nem haladhatja meg az 50 mSv effektív dózist. Az érintettek körén belül kivételt képez ez alól a népesség jelentős sugárterhelésének megakadályozásában és életmentésben részt vevő személy. Törekedni kell arra, hogy a sugárterhelés a 100 mSv effektív dózist, az életmentésben részt vevő személy sugárterhelése a 250 mSv effektív dózist ne haladja meg.

9. Utómunkálatok

- 9.1. Az utómunkálatok során nagy figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
  - a) a tűzoltás, műszaki mentés befejezése után az atomerőmű belső előírásai szerint végre kell hajtani a beavatkozó személyi állomány és felszerelés mentesítését, a sugárszennyezettség ellenőrzését, és az ellenőrzés eredményeit jegyzőkönyvben rögzíteni kell. Ha a személyi mentesítés hagyományos módszerek alkalmazásával sikertelen a mentesítést egészségügyi szakszemélyzet bevonásával kell végrehajtani;
  - b) a TV intézkedjen a beavatkozás során kijuttatott oltó- és egyéb anyagok összegyűjtéséről és veszélyes hulladékként való kezeléséről;
  - c) meg kell állapítani a beavatkozó állományt ért sugáradag mértékét, és intézkedni kell annak nyilvántartásba vételéről.